

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na kraje bivše Avstro-Ogrske:
celo leto skraj naprej . . . K 60—
pol leta 30—
četrt leta 15—
na mesec 5-50

na Nemčijo: K 65—
na Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 70—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravništvo (spodaj, pritličje, levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 90.

Kajenje vseh dni svedov, izmenični načrti in pravila.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, trikrat po 10 vln.
Postano (enak prostor) 30 vln, parle in zahvale (enak prostor) 20 vlnarjev.
Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno **»Glasnik«** po nakazni. **»Glasnik«**
na samo plemenito naročbo brez postojne denarja se ne moremo nikakor oziroma.

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hodi po pošti:

celo leto naprej K 58— | četrt leta naprej K 15—
pol leta 29— | na mesec K 5—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34

Vabilo

seji izvrševalnega odbora JDS

ki se vrši

dné 2. marca 1919 v dvorani
mesinca magistrata (I. nadst.)
v Ljubljani.

Začetek je ob 9. dopoldne.

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelnika.
- 2.) Poročilo o političnem položaju.
- 3.) Poročilo o volitvi novega izvrševalnega odbora JDS.
- 4.) Slučajnosti.

Ljubljana, 21. svečana 1919.

Načelnstvo JDS.

Kako si hočemo urediti svojo državo?

(Nadaljevanje in konec izvečka iz velikega in široko zasnovanega programatičnega govora našega ministra notranjih zadev gosp. Svetozara Pribičeviča na sarajevskem zboru jugoslovanskih demokratičnih strank.)

OBČA VPRAŠANJA O ODNOSAJIH MED NARODOM IN DRŽAVO.

Vprašanje centralizma, decentralizma, samouprave in pokrajinske avtonomije je pa samo uvodno. Z njim niso izčepali zadatki, ki jih mora imeti sodobno in moderno grupiranje našega naroda. Stojimo pred celo vrsto drugih velikih socialnih in ekonomskih problemov. Naša narodna gospoda mora misliti na to, da se odnosi napram narodu in njegovemu jedru, napram kmetu, morajo temeljito menjati. Vsi vemo, da je mnogo rodoljubov, mnogo uglednih mož, ki si mislijo narod kot nekako abstraktno bitje, ki ga tudi samo teoretično ljubijo, in ki vidijo v njem neko zračno stvar med nebom in zemljo. Vrhovni princip sodobne družbe pa je, da moramo ljubiti vsakega člena iz naroda, ki to zasluži po svoji morali, poštenju in značaju. Ako ni te ljubavi nasproti posamezniku in proti posameznim slojem, ne more biti ljubavi velike in kolektivne proti zračni, neograničeni in nekonkretni celini, odnosno ta ljubav ne more biti efektivna, delotvorna. S tega stališča se morajo urediti naši odnosi napram vsakemu posamezniku v narodu, napram posameznim slojem, in napram nalogam naše politike, ki mora iti za tem, da bo naš narod ne samo dostojno reprezentiran na zunaj ali da imamo splošno volilno pravico ali da se

ravnamo strogo po parlamentarnih principih, nego mora v to obliko države priti še le prava vsebina, in to je ona specialna velika naloga in najtežja naloga naše stranke in vsakega pravega jugoslovanskega demokrata, da bo vsak član in vsak sloj našega naroda našel v edinstveni državi svojo državo, svojo domovino.

Ne samo vsak Srb, Hrvat in Slovenec kot član tega dela naroda, ampak vsak naš mali človek iz naroda mora v tej državi videti, da je ta država za njega, da brani njegove interese, omogočuje njegov napredek, da to ni država posamezne gospode, marveč da je to država onih, ki so vladani in onih, v katerih imenu se vlada.

Vsi veste, v kako barbarskih odnosih še žive pojedini kraji našega naroda. Naših ljudi je, ki so bili daleč v tujini in ki so videli, kako živi naš delavec v Ameriki, Franciji, da celo v Nemčiji. Kadar se vrne domov, še le vidi, v kako primitivnih odnosih živijo svoji doma. Naša naloga poudari, da bo država z veliko politiko in z uporabljanjem vseh mogočih naših finančnih in gospodarskih sredstev tako dvignila narod socialno in vsakega posameznika osebno, da prenese kulturo in prosveto v najbolj oddaljene kote našega naroda in da stori velik narod s tem, da bo zadovoljen vsak posameznik in vsak sloj, t. j. da bo narod tudi na znotraj popolnoma dograjen.

KMEČKO VPRAŠANJE. — VARSTVO MALIH POSESTEV.

Na dnevnem redu je veliko vprašanje izjednačenja zemljiške posesti ali takozvano agrarno vprašanje. Prišli smo že do onega poslednjega roba, ko moramo pasti v propad, ako ne najdemo pravočasno pravega sredstva. Vedno sem mislil, da je velika moč Srbije bila v tem, da je ta država sestavljena iz malih posestev in ker tam ni velikih razlik med velikimi in malimi posestvi. Pri nas pa imamo ne samo ogromna veleposestva, imamo še tudi srednjeveške fevdalce. Nič ni bolj važno, nego da to vprašanje hitro definitivno rešimo. Na zadnje ni dovolj, da se grupiramo okrog še tako važnega političnega načela, marveč moramo iskati rešenje tudi za druga vprašanja, od katerih narod živi, in narod ne živi samo od naših političnih zahtev. Mislim, da bo to vprašanje kmalu rešeno in da se bo naša državna oblast odločila, da radikalno reši agrarno vprašanje, da zadovolji velike upravičene ljudske interese.

V ostalem bo javnost kmalu imela priliko, da se bo bavila z odpravljanjem tega vprašanja. Vsekakor je brezdvomno, da se ne more trpeti, da ostanejo dosedanjí odnosi, ker že ima država svoje posebne dolžnosti (vojaštvo, legionarjem, invalidom, beguncem, preganjancem, ljudem brez posesti itd. itd.).

iz teh obvez pa izvira potreba, da se reši vprašanje veleposestev.

Naj stavi vsak roko na srce. Nočem se lotiti tužnega vprašanja do dna, marveč samo toliko, kolikor se tiče predmeta, ki ga sedaj razpravljamo. Sedem do sedem let stoji močje iz Srbije pod orožjem in gledajo smrti v oči in še stražijo za nas na najbolj oddaljenih mejah našega naroda. Razven tega je toliko prostovoljcev iz vseh naših krajev, ki so razumeli svojo dolžnost in pohiteli v pomoč Srbiji, da se naše narodno vprašanje reši s sodelovanjem vseh delov in pokrajin naroda. Ti ljudje stoji tako pred javnostjo, ki jim že zna prirediti lepe sprejeme in parade. To so jugoslovanski vojniki, goli in bosí, niso oskrbljeni za svojo bodočnost, zapustili so svoje rodne doma ali v Ameriki in pustili so svoje delo, dočim so se drugi bogatili na račun tega naroda.

Sedaj pa je prva dolžnost te države, da se pobrine za rodbine teh velikih mrtvecev, ki so v tej vojni padli ker ti naši veliki brezimni mrtvi, ti naši Ivani, Petri, Antoni in Pavli so ujedinili naš narod in stvorili našo državo. Mi lahko govorimo kar hočemo o naših organizacijah, o svojem delu in o prevaru, ki smo ga izvedli, lahko se prepričujemo in napihavamo kolikor hočemo, ampak ti veliki mrtvi so rešili našo narodno vprašanje. Rodbinam njihovim mora država zagotoviti eksistenco. Država ne bo za njih delala, ali vzgajala lenobe, ampak dati jim mora možnost, da jim bo mogoče živeti boljše življenje in da bodo svoj obstanek s svojim delom lahko zagotovili.

Isto velja za one naše velike male ljudi iz naroda, ki so večji nego takozvani veliki med nami, in ki so preživeli ogromno trpljenje. Tudi zanje se mora država pobriti. Če ne bi bilo nobenih drugih dolžnosti in zahtev, je že to dovolj, da se mora radikalno rešiti agrarno vprašanje. Pa da niti ne govorimo o drugih širokih slojih našega naroda, ki stoji tukaj brez vsega in gledajo z gladnim očesom na velika posestva, željni in voljni dela, ki pa doslej niso mogli razviti svojih sposobnosti in rediti sebe in svoje rodbine.

Država Srbov, Hrvatov in Slovencev bo velika, ampak ona bo tudi moralno večja, kakor je bila junaška in slavna Srbija, ako dosežemo, da se agrarno vprašanje reši v tem pravcu, da se zagotovijo najmanjša kmečka posesta, da se vsakemu kmetu in onemu, ki hoče zemljo obdelovati, da dovolj zemlje za obdelovanje. Naša država mora rešiti agrarno reformno tako, da bo zbir malih posestev in posestnikov.

Agrarno vprašanje je velike važnosti in oni, ki že sedaj govorijo proti agrarni reformi in pravijo, da je to udarec proti zasebni lastnini, so v veliki zmoti. Tudi mi stojimo na stališču privatne lastnine, ampak tako, da ima država

pravico intervencije. Ta pravica intervencije se mora uporabiti v tej smeri, da se slabi vzamejo v varstvo napram močnejšim. Kadar dosežemo ta rezultat, da osiguramo za vse mala posestva, takrat bomo popolnoma osigurali pravnostno lastnino. Ako ostanejo veleposvetstva in ako se agrarno vprašanje ne uredi, je tudi zasebna lastnina v največji nevarnosti: boljševidem.

DELAJSKO VPRAŠANJE.

Tudi kar se tega tiče, se moramo postaviti na povsem pravično stališče. Delavstvo ima svoje posebne interese in izvala iz tega svoje konsekvence, organizira se razredno in vse to mu mora ostati dovoljeno, dotlej dokler se država ne briga zanj, dokler država ne razume svoje naloge in dokler ne reši delavskega vprašanja v onem velikem obsegu, v katerem so pristopile k reševanju tega vprašanja velike demokracije, kakor n. pr. Anglija pred vojno, med njo in sedaj ob koncu vojne.

Ako se povrnemo na vreme pred vojno in vojni čas izločimo, moramo priznati, da nagrade in meče malih delavcev niso bile tako visoke, kakor v razmerju z velikimi zapadnimi demokracijami. Takrat niti kvantiteta, niti kvaliteta delavcev ni mogla biti jednaka kvantiteti in kvaliteti dela. Tu odločuje tudi vzgoja, način dela, organizacija itd., tu se stekajo tako veliki problemi, da je nemogoče rešiti z enim samim zamahom. Toda naša država mora za rešitev delavskega vprašanja storiti kar je mogoče, ne samo la povoljno rešiti vprašanje osemurnega dela, marveč tudi, da osigura delavstvu za starost in nezmožnost in da jim zagotovi penzijo za delo. Pa naj se naše konservativno društvo še tako upira rešenju tega vprašanja, bo prisiljeno da ga reši, pod jakim pritiskom od zdojaj. Absolutno je nemogoče zamisliti si bodoči razvoj človeštva v tem pravcu, da bi ostale nekatere družabne kategorije popolnoma in preko potreba osigurane za svojo eksistenco in da bi poleg njih še ostale kategorije, za katere je šele veliko vprašanje, kaj bo z njihovim končnim življenjem in z njihovo usodo.

ZASIGURANJE URAĐNIŠTVA.

S tem je v zvezi tudi vprašanje uradništva. To vprašanje je popolnoma neurejeno. Od uradnika zahtevamo, da nepristransko opravlja svojo službo. Od njega smemo zahtevati, da porablja zakon z vso odločnostjo, ker končno država brez avtoritete ne more obstajati. Lepo je povedano, da mora država imeti avtoriteto s svojimi humanimi in kulturnimi institucijami in v zavesti svojega naroda, ampak povrh vsega tega in dokler je sestavljena iz ljudi krepstih in slabih, mora poleg vsega tega imeti tudi svoj državni avtoritet. Uradniki, ki so pozvani, da čuvajo državni avtoritet in da izvajajo naredbe državne oblasti, morajo v svoji eksistenci biti popolnoma osigurani. Vendar pa ponekod na-

rodno društvo ni dobro razpoloženo napram uradniškim zahtevam. Ostala nam je velika in težka dedščina, jedno breme, ki ga ne moremo nositi, in to nam je ostavila ranika Avstro-Ogrska: odnošaj med uradništvom in narodom je priroten tako, da je postal naprosto nemogoč. Od vseh strani države se čuje danes en sam klic, ki zahteva, da se v uradništvu napravi red. Zahteva se sprememba oseb, ki so prišli v nasprotje z narodom, zahteva se, da narod občuti spremembo in da vidi pred seboj drugo oblast, druge nosilce državne avtoritete. Ali kolikor je ta zadeva razumljiva in upravičena, toliko mora biti vsa naša družba pripravljena na žrtve, da se uradništvu popolnoma osigura in se potem neovirano posveti izvrševanju nalog. Kadar se stavlja na državo takšne zahteve, takrat moramo narodu odpravo povedati, da nečemo biti država brez ciljenega potepanja, ampak mora nova država biti država intenzivnega dela, da torej to ne bo država brez davkov in brez dolžnosti. Narod se mora v tem zmislu vzgojiti, da more samo on sebi pomagati in nikdo drugi. Država pa mu more povrniti s stoterimi obrestmi, kar ji je narod dal.

PROGRESIVNI DAVČNI SISTEM.

Razume se, da je pravično načelo, da kdor več ima, mora tudi več dati. Ta zahteva progresivnega obdačenja je tako stara, kakor je stara demokracija. Kadar pojdemo v volitve kot novi ljudje, ne smemo naroda varati, da ne bo imel nobenih dolžnosti napram državi, marveč mu moramo pokazati resno voljo, da izvedemo velik socialni program, da rešimo težka ekonomska vprašanja in da hočemo ves narod in vso državo v celokupnosti osigurati ter da zahtevamo žrtve od vsakega poedincev v razmerju njegove moči.

POTREBA JEDINSTVENE DRŽAVOTVORNE STRANKE.

Zgorajšnja vprašanja so naša slovenska, hrvatska in srbska in zahtevajo grupiranje vseh onih Hrvatov, Slovencev in Srbov, ki mislijo kakor razložen. Doslej smo imeli stranke po pokrajinah, stranke slovenske, hrvatske, bosenske, vojvodinske; po konfesijah, katoliške, pravoslavne, muslimanske. Vse to nas je sedaj razcepalo in delilo. Potrebno pa je, da pristopimo vendar enkrat osnovanju in organiziranju jedne stranke, ki bo smelo zastopala državno idejo, jo čuvala, ščitila in branila, in ki bo moderna in reševanju socialnih in gospodarskih vprašanj, eno veliko stranko vseh Hrvatov, Srbov in Slovencev brez ozira na ime, pleme, pokrajino, deželo ali veroizpovedanje.

ZA BORBO TREBA POGUMA IN ODLOČNOSTI.

Naši protivniki ne mirujejo. Na teritoriju bivše avstro-ogrške monarhije še imamo nasprotnikov s stari mišljenjem, ki rujejo in ustvarjajo fakta, naša

LISTEK.

Kazina.

Končno se je poslovala tudi kazina od nas. Marsikateri Slovenec je zavdal Nemce, da imajo kavarno na najlepšem kraju v središču naše Ljubljane. Od ene strani naša krasna »Zvezda«, kjer so mogli gostje v vročih poletnih dneh v prijazni senci zelenih kostanjev srebati svojo kavo in sanjati o svojih velikih nemških načrtih, od druge strani glavna promenadna ulica, poleg tega še restavracija s steklenim salonom in vrtnom — kaj hočete še več! Tu so se šopirili nemški grofje in baroni, vladni uradniki in kulturnosoci, razni predsedniki in namestniki, pomorni častniki in samozavestne ekscelence — in so gledali na mimo hitečo slovensko paro s primernim preziranjem in pomilovanjem. Zavedali so se, da so v svoji trdnjavi. Še več: tu je bil generalni štab. Lahko so se zadovoljno smejali, saj so vedeli, da stojijo pod višjo državno zaščito, kot nosilci njene »ideje«.

Kdaj je nastala ta trdnjava in pod kakimi pogoji — o tem naj pišejo naši lokalni zgodovinarji. Ako bi sodili po Prešernovi »Nebeški procesiji«, bi rekli, da je nastala po letu 1835. V svoji »Nebeški procesiji« namreč pripoveduje Prešeren o tem, kako je prišlo v

Ljubljano — pohujšanje. Leta 1835, na vseh svetnikov dan je pregledoval Bog v nebesih svoje nove goste, ki so se preteklo leto preselili v sveta nebesa.

Duš gre mimo — da milijoni! — dosti manjkalo jih ni; na komolcu v stolu stoji Bog, se žalostno drži. Zdaj bandero se prikáže Krištofa Ljubljanskega. Bog mu vstavi se ukaže in tako povpraša ga:

Kako je to, da prihaja tako malo gospode v nebesa? Sami berači in kmetje prihajajo. Edino Ljubljanci so tam dobro zastopani.

Večji mesta so krščanske Dunaj, Trst, Pariz in Rim, manj gospode, ko z Ljubljanske srenje, z njih v nebo dahim. Druga mesta tud oltarje imajo in mašnike, kaj Ljubljance moje varje, da njih manj pekel požre?

Krištof pa mu odgovarja:

Menim, da v Ljubljani zlodí ima manj za to moči, ker je revno nje gledišče, v njem le smrad, tema in mraz, že trohljivo nje plesišče, lakot v njem, napuh, dolgčas.

Tudi druga ljubljanska zabavišča so zanič. Strelišče je odročno, tam je mešana družba — sploh pa je povsod slaba zabava, draga pijača in ženske spletke.

Torej raiši v hožje hiše je in bo Ljubljancan šel, ko v gledišče, na plesišče tlako delat za pekel.

Toda satan je ključal skozi luknjo in je vse slišal.

»Brž si misliš zvita buča zidat vdihne jim kazino kaj da je, ime pove, žensko, možko tam mladino, z materami vred kaze.«

Tako je torej sodil Prešeren o kazini. Ako je torej satan šele po oni procesiji leta 1835. vdihnil Ljubljancanom, da so zidali kazino, je to znamenje, da je prej ni bilo. V svoji hudomušnosti je Prešeren izjavil ime kazino od »kaziti«. V resnici je to internacionalno ime, ki izhaja iz italijanske (casa = hiša). Kasino se je imenovala v Italiji hiša, kjer je stanovalo več družin skupaj. Pozneje so se zidale take hiše za častnike. Poleg stanovanj pa se je razvila sčasoma skupna kuhinja in zabava. Tako so nastale kazine kot zabavišča. Toda Prešeren o teh zabavišcih ni imel posebno dobrega mnenja. Med »hudčevimi hišami« v Ljubljani našteva tudi »kazino«.

Hiše: kazino, redut, koloseum in z njimi ima strelišče hudič, svoje si capce lovit.

Tudi o ljudeh, ki so posedali v ljubljanski kazini, je sodil Prešeren:

precej pravilno. To nam kaže njegova zastavica, ki se tudi tiče kazine.

I.

Šestero črk je zvezanih tako, da če zapored ena odleti, vendar ostanek prazen glas ne bo, ampak pomembno drugo zadobi; beseda laška z vsemi je šestimi, in tako tudi s črkami petimi, latinska s štirimi je, kranjska s tremi, in z dvema črkama je spet Kranjca, pri vseh narodih je doma samica.

II.

Kraj je beseda s črkami šestimi, v ktera hodi marsikdo s petimi, ki ga spoznal boš po napeti štuli, in da le svojo to neumno tul; ako nadlego meni dela, z njim, kar s štirimi črkami povem, storim, kar šest jih nikdar ne stori z ljudmi, lahko store v sintaksi črke tri; priganjam z dvema te, ak' še se trudi z unganko glava, samka se ti čudi.

Kaj je to? Kasino. Ako odbijete prvo črko, ostanje vam »asino« (t. j. osel); ako odbijete še drugo črko, ostanje »sino« (t. j. pustim); ako odpade tretja črka, ostanje ino (= in), nazadnje ostanje no in o. Prešeren torej pravi, da v kazini sedi marsikak osel, ki ga spoznaš po »štuli« (cilindru) in da vedno le svojo »tuli« — a če je nadležen, ga je najbolje pustiti v miru. Beseda »ino« (ino) lahko združiti vse besede — kazino pa ne vseh ljudi. Kakor se vidi, je imel Prešeren kazino precej v žledcu, kar ni čuda, ako pomislimo, da je bila od prvega začetka zbirališče

ljubljanskih nemškutarjev, posebno uradnikov, ki so bili predstavitelji avstrijskega konservatizma. Pravijo, da ga je bolelo tudi to, da je tja zahajala Julija na zabave. Bodi kakorkoli. Takrat v Ljubljani še ni bilo tako hudih narodnih nasprotij, kakor v zadnjih letih — zato so tudi Slovenci hodili v kazino. Prešeren je zahajal rajše v svojo gostilno. V srcu je črtil Nemce, dasi je bil sicer koncilijant moč — ki je celo svojim slovenskim znancem dopisoval v nemščini. Ko je bil češki pesnik Mácha pri njem v Ljubljani, so zvečer »krokali«. Na mladega češkega pesnika je naše vino precej delovalo, kakor nam sporoča v svojem dnevniku — pa tudi Prešeren je bil dobre volje: ko so odhajali domov, je Prešeren vpil po ulicah: prokleti Švabi . . . Zato milim, da Prešeren ni hodil v kazino, ki je bila zbirališče puhloglavcev in birokratov.

Gotovo je, da si je nemštvo z novo kazino v Ljubljani zelo opomoglo: tu so se shajali predstavitelji državne moči: uradniki in častniki. Vse »prve osebe« so zahajale v kazino. Kdo bi si ne bil štel takrat v čast, da zahaja v isto kavarno z gospodom pl. X., Y. Tu so se vršile najlepše zabave. In sedaj pomislite na mamice in hčerke in boste razumeli, zakaj je postala kazino duševno središče tedanje Ljubljane.

Sele leto 1848. je nekoliko prebudilo slovensko narodno zavest. Kljub temu so bili Slovenci v kazini stalni gostje. Celó pozneje, ko se je sloven-

akcija pa do sedaj ni dovolj jaka. Narod sicer ni dekle, ki čaka na onega, ki prvi pride. Toda v kljub temu ni vsejedno, kdo daje narodu prvi politični směr, kdo začne preči široko zasnovani delom, kdo že započelo nadaljuje ali pa kdo stoji prekrižanih rok.

Mi hočemo, da se izčisti zrak, da pogledamo malo bolje v bodočnost, da razširimo svoje obzorje. Tu v Sarajevu smo se sestali in izmenjali svoje misli. To ni dovolj. Naš današnji sestanek mora biti pričetek velikega ustvarjanja, ustvarjanja naše narodne osebnosti, da jo stvorimo v ujedinenju, da nastane ne samo formalno, ampak da preteha Srbija in Bosna, Hrvatska in Dalmacija in da nastane popolnoma jedinstveno kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dr. Otokar Rybář:

Med vojno in mirom.

Vest, da se je na prošnjo Nemcev sklenilo premirje, je novembra meseca lanskega leta izzvala v Parizu izbruh nepopisnega veselja. Tri dni so se ljudje na ulicah objemali in poljubovali, plesali, mahali z zastavami in se pokrivali s trakovi in kokardami, z eno besedo: Pariz je bil v deliriju. Pa kako tudi ne? Po tolikih mesecih smrtnega strahu odvrnjena vsaka nevarnost! Smrtonosnih zrakoplovov ne bo več; strašni sovražnik ni samo poražen, temveč strit; v kratkem se vrnejo očete, bratje in možje s fronte in zamenjajo krvavo orožje z blagostnim orodjem iz mirnih časov. Po vsem svetu zavladala toliko zaželjeni mir! Tako se je mislilo. Kmalu pa so nastajali dvomi, razočaranja in na poslednje nove bojazni. Na Vzhodu so se boji nadaljevali in novi krvavi konflikti med novimi državnimi formacijami, nastalimi na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ter med temi in Nemčijo, Rumunijo, Rusijo i. t. d. so žugali zanesti ruski kaos tudi v srednjo Evropo in morda celo na zapad. Pokazalo se je tudi, da v »strti« Nemčiji tičita velika življenska moč in nezlomljena volja, ki sta omogočili v najkrajšem času ne samo obračunati s predstavnikmi prejšnjega, imperialističnega režima, temveč tudi odbiti nevarne napade na mlado republiko z nasprotnega ekstreme, s strani spartakistov. Najbolji dokaz notranje moči in vredenosti razmer pa so podale volitve, ki so se izvršile z nenadno naglostjo in brez posebnih incidentov a ob enem zagotovile redoljubnim strankam naravnost ogromno večino. Nemčija je bila zopet konsolidirana. Nehote se je primerjal ta uspeh z groznimi, vedno hujšimi posledicami ruske revolucije in avstro-ogrskega poraza, in s komaj pritenjenimi strahom se je stavljalo vprašanje, ali bi tudi vse znagovalne zavezniške države v slučaju notranjih nemirov pokazale toliko samovladanja in discipline. Vedno resneje so začeli v zavezniških krogih, zlasti pa na Francoskem računati z možnostjo nemške revanše, ki je postajala tem nevarnejša, ker je očividno dobivala vedno več zaslonbe v nastopanju boljševiske Rusije. Danes je postal boljševisem nevarnost za mir in red v celi Evropi. Poskus, da se ga z murmansko ekspedicijo premaga in zatre, se je izjalovil; istotako izjalovljenim treba smatrati nasprotni poskus, da se boljševiske pridobi z dobroto na ta način, da se jih v svrhu pogajanj povabi na Prinkipo. S to Wilsonovo idejo so se neizmerno vžalile vse ostale ruske, ententi prijazne stranke, ob enem pa sta se povzdignili samozavest in odporna sila (moč) boljševiskov, ki so bili s tistim valom oficijelno priznani kot legalni faktor. Na Francoskem je to vabilo napravilo zelo slab vtis in precej oškodovalo Wilsonov ugled.

K vsem tem znanjnim neprijetnostim prihajajo še notranje nepravilnosti. Vedno rastoča draginja vzbula nezadovoljnost in mezdna gibanja med delavnimi sloji, ki so zlasti na Angleskem zavezala velik obseg. Na Francoskem skušajo draginjo pobijati z novim zakonom proti navijanju cen in proti prekupevalcem; s kakimi uspehi, lahko presojamo po lastnih izkustvih na tem polju.

ska družba zbiral v »Čitalnici« in smo imeli že svojega »Sokola«, so slovenski rodoljubi s čitalniških zabav neredko krenili še v kazino na kavo. Šele v najnovejši dobi je slovenska samozavest zmogla nad staro razvado in kazino je postala strogo nemško zbirališče.

Kaj so videli ti prostori? Koliko sovražnih naklepov se je skovalo v njih! Koliko smrtnih obsodb je bilo podpisanih! Kako so slavili tu Nemci svoje zmage! Kako so hodili ponosno in čakali trenutka, ko pade Ljubljana pred njih noge! Kako so pokale bulelike ob slavnostih!

In sedaj? Vojaška oblast je po prevratu zasedla hišo in jo porabila zase. Kazina je bila prazna. Vse je izginilo.

Slovenska Ljubljana je dobro čutila, kaj je kazina. Ob vsakih demonstracijah se je valila množica proti njej. Toda kazina je stala pod zvestim varstvom državne oblasti. Prišlo je tako daleč, da ni smel slovenski Sokol korporativno iti po ulici mimo kazine, da ne bi vznemirjal njenih gostov. Lahko so se nam smejali... Zdaj se smejemo mi. V tih dehn se tam odvijava kaverna »Zvezda«. Nekod v bodočnosti si predstavljamo na tem mestu najlepšo ljubljansko kavarno z reštavracijo in vrtnom. Posedali bomo pod zelenimi kostanji. V »Zvezdi« bo igrala godba. Na starih razvalinah vzraste novo življenje.

V takih razmerah postaja hče po hitrem sklepu miru od dneva do dneva glasnejši in nalnejši. Z nestrpnostjo se pričakujejo končne odločitve mirovne konference, ki so pa menda še zelo daleč.

Kar se naših vprašanj tiče, je bilo do sedaj oficijelno na dnevnem redu le banatsko. Kakor znano, je ententa Rumuniji pred njenim vstopom v vojno l. 1916. med drugim obljubila tudi Banat, to je deželo med Donavo, Tiso in Morisem (Maroš). Ker pa tvori v torontalski in temešvarski županiji srbska narodnost relativno večino prebivalstva in je Banat skupaj z Bačko (Novi Sad) za časa turškega gospodstva nad Srbijo tvoril središče srbskega kulturnega, literarnega in političnega življenja, zahteva naša država na podlagi narodnostnega načela in v soglasju z ogromno večino vsega prebivalstva (tudi Nemcev in Madjarov) te dve županiji zase, prepustivši Rumuniji rumunski del Banata, to je krašovsko županijo.

Ta spor je tudi za nas Slovence velike važnosti, ker se ima tu rešiti načelno vprašanje veljavnosti tajnih pogodb. Samo ob sebi umevno je, da podpira Italija že radi istotako tajnega londonskega pakta rumunsko stališče. Vsa stvar se sedaj pretresuje v posebni komisiji.

O naši meji proti Italiji se je do sedaj vrtil le na pol zaupen, na pol oficijelno pogovor s francoskim ministrom za zunanje stvari, Pichonom.

V tem vprašanju je javno mnenje na Francoskem deljeno. Dočim so eni mnenja, da sta Francoska in Angleska vezani na londonski pakt, zastopajo drugi z vso vnuemo naše stališče, da je ta pakt s propadom avstro-ogrske monarhije, proti kateri je bil napravljen, postal obsoleten in da je na vsak način nezdržljiv z Wilsonovimi načeli, ki so bila priznana od vseh držav. Italija pa se ga krčevito drži in se sklicuje nanj z isto trmo kakor Shylok na svojo mejnico.

Ostalim državam je ta spor zelo neprijeten, ker se ne bi rade zamerile Italiji, a z druge strani uvidevajo, da bi vresničenje njenih aspiracij pomenjalo veliko krivico Jugoslovanom in nevarnost za svetovni mir. Italija ni nikomur simpatična. Po dosedanjih skušnjah ne veruje nihče verolomnemu zavezniku, o njegovi vojaški veljavi pa je sodba le ena, da je namreč enaka ničli. Zlasti v francoskih vojaških krogih znajo dobro, da morejo v slučaju nevarnosti računati le na pomoč Slovanov, zlasti pa Srbov in ostalih Jugoslovanov, katerih junaštvo se vsi divijo.

Vkljub temu bi se, kakor rečeno, politični krogi radi izognili rešitvi, ki bi ozlovoljala Italijane. S tem se tudi razlaga, da se v francoskih listih prav nič ne čita o laških nasilstvih v zasedenih naših krajih. V tem oziru gre cenzura Italiji zelo na roko. Z druge strani pa razvijajo Italijani zelo živo propagando in nadomestujejo argumente z denarjem, ki ga trošijo s polnimi rokami.

V očigled vseh tega je naša delegacija po predhodnem pooblaščenju naše vlade predlagala rešitev celega jadranskega spora po Wilsonu. Lahko se sedaj v veliki zadregi. Ako odbijejo arbitražo, pokazujejo s tem, da sami ne verujejo v moč in pravičnost svojih argumentov, in ob enem žalijo Wilsona. Ako jo pa sprejmejo, potem se s tem implicite odreka lo londonskemu paktu. Iz zanesljivih virov smo doznali, da je vsled tega nastal spor med Sonninom in Orlandom, kateri poslednji se je sedaj odpejal v Rim.

Mi pa moramo hladno kri obdržati in biti pripravljeni na vse. Nove vojne se v Italiji bojijo bolj nego kuge. Zato pa mora biti organizacija naše vojske čim prej izvršena. »Bog je samo z močnimi bataljoni.«

O severni naši meji ni bilo še govora. Toliko pa je gotovo, da bo Italija, zlasti na Koroskem, podpirala zahteve Nemcev in se posebno zavzemala za to, da ostane Beljak z vso zapadno Korosko tem poslednjim. Ali se je to pri nas vpoštevalo z dovoljno resnostjo?

Dr. Milko Brezigar:

Gospodarska vprašanja na mirovni konferenci v Parizu.

Pariz, 18. februarja 1919.

Predvčerajšnjim je zapustil Wilson Pariz. Tiho se je izvršil njegov odhod — ob njegovem prihodu pa je bil Pariz v zastavah, cvetju, stotisočera množica ga je svečano pozdravljala. Predaleč v strampot bi prišli, ako bi hoteli iskati vzroke te razlike. Zadoštuje, da vemo, da se Wilson ni strinjal v marsikaterih točkah, ki so jih stavili zavezniki, in da se stari duh prepotence — ki se navadno imenuje imperializem — še ni umaknil duhu sprave, pravičnosti in resnice.

Wilson je odšel; kdaj se vrne, se ne ve, mogoče ga bo v bodoče kdo drugi zastopal.

Dosedaj so se zastopniki petero večesil, Amerike, Anglije, Francije, Italije ter Japonske razgovarjali skoro izključno o političnih stvareh, gospodarska vprašanja so prišla večinoma v komisijah do diskusije. Vendar se že sedaj precej zanesljivo ve, ali vsaj more slutiti, s kakimi gospodarskimi vprašanji se bo mirovna konferenca pečala. Najbrže samo z vojno odškodnino.

Mednarodni položaj glede vojne odškodnine je približno sledeči:

Angleži se sicer niso nikdar izrekli, da bodo zahtevali vojno odškodnino, vendar so jo oni prvi zahtevali in tudi faktično dobili. V prvem po-

mirju, ki se je sklenilo z Nemčijo novembra 1918, so morali Nemci izročiti skoro celo trgovsko in vojno mornarico Angležem. Razen tega bodo pripadale nemške kolonije večinoma Angliji. Končno je Anglija na ta način izpodbitala in uničila svojega največjega konkurenta v prekomorskem prometu ter glede svetovnega industrijskega trga. Angleži so dobili dovolj vojne odškodnine ter so sedaj desinteresirani na nadaljnem poteku teh pogajanj.

Drugače Francoska in Belgija. Ti dve državi nista dobili še nikake odškodnine. Zdi se pa, da uvidevata, da stoji njih stvar slabo, ker ni izključeno, da ne dobijo odškodnine, ker se Nemčija vedno bolj upira plačevanju. Radi te bojazni sta zahtevali, da se stavi kot pogoj pri obnovitvi premirja z Nemčijo tudi to, da mora Nemčija že sedaj takoj povrniti to, kar je odnesla iz Belgije in Francije. Zahtevata povrnitev in natura, posebno stroje, stavebene materiala, živine, živeži i. t. d.

Nas zanima vprašanje, na kakšen način pridejo jugoslovanske porušene pokrajine do vojne odškodnine. Srbija je porušena, Črna gora ravno tako, nič manj, ali pa še mnogo bolj pa naša Gorjska. Čez 30 vasi je popolnoma porušeni, okroglo 80 pa močno poškodovanih. Poljišvo, obleka, poljsko orodje itd. je docela izginilo. Naša država bo morala vsekakor skrbeti, da se ti kraji, dika in nada naše domovine zopet in sicer čim prej obnovijo.

Zaupno, kakor v svojo mater, gledamo v mirovno konferenco ter pričakujemo, da bo ona pripomogla vsem poškodovanim do njihovih zahtevkov. Bodočnost bo pokazala, v koliko je ta naša nada opravičena.

Nikakor pa nam ne more škodovati, ako začnemo razmišljati o samopomoči. Dobro bi bilo, ako bi si predstavljali, da nam mirovna konferenca ne bo ničesar prinesla, da nam ne bo izposlovala nikake odškodnine. Težak je sicer ta korak, vendar z ozirom na sedanjí faktični položaj v Parizu, potreben. Ako se bi izkazalo, da je bilo naše mnenje preveč črnogledno in ako nam izposluje mirovna konferenca primerno vojno odškodnino za porušeno Gorjsko, toliko bolje. Za sedaj pa uredimo svoje razmere tako, kakor da ne bi ničesar dobili.

Bodimo si kovači lastne sreče! Anglija je pokazala pot, kako se pride do vojne odškodnine in jo je resnično dobila. Fracinja in Belgija se trudita, da jo dobita čim prej. Kaj pa mi? Ako čakamo, da nam jo bo prinesla na dom, se najbrže motimo. Votiteli naše države morajo biti ravnotako iznajdljivi, kakor so bili Angleži in tem potom pridemo tudi mi do svoje pravice.

Se mnogo drugih jako važnih gospodarskih vprašanj je, od katerih smo pričakovali, da jih bo rešila mirovna konferenca. Za nas je življenjskega pomena denarno vprašanje. Do sedaj se o tej stvari ni slišalo ničesar na mirovni konferenci. Interesirane države — tako se govori v Parizu — naj skrbje same, kako bodo odstranile malovredno avstrijsko krono ter jo nadomestile z dobrim denarjem, ki bo imel isto vrednost z zlato. V Parizu se sedaj ne more zmenjati avstrijska krona. V Švici dajo zanj komaj 26 centimov. Vendar večjih svot ni mogoče zamenjati. Moramo torej začeti se resno pečati z vprašanjem, kako bomo iz lastnega rešili denarno vprašanje.

Da bi se govorilo na mirovni konferenci o vojnem posojilu, kdo naj plača avstrijsko vojno posojilo ter koliko naj da zanj, to ne pride nobenemu na um. Mirovna konferenca je tako obremenjena s političnimi vprašanji ter z delom glede vojne odškodnine, da ne more ventilirati tega vprašanja.

Veliko dela provzroča mirovni konferenci ugotovitev bogastva Nemčije in Madžarske. Škoda, katero je napravila Nemčija v Belgiji in Franciji, je ogromna, presega vse pojmovanje. Ako bi plačala Nemčija 300 milijard frankov, ne bi povrnila vse škoda. Po mnenju strokovnjakov bi morala Nemčija skoz 56 let delati takorekoč samo za Francijo in Belgijo. Sirovine, pol izdelane in dovršene produkte, kakor premog, železo, stroje, les, sladkor itd. bi morala Nemčija v celi dobi od 56 let brezplačno dobaviti samo Franciji in Belgiji, da bi pokrila večji del dolga. Razven tega bi morala Nemčija odstopiti tema dvema državam vse gospodarske pravice, ki jih ima v tujini n. pr. kupne pogodbe, opcijske pravice, koncesije itd. Ne le pravice države kot take, ampak tudi pravice privatnih podjetij ter sploh zasebnikov bi se morale odstopiti.

Ugotovitev premoženja Nemčije in Madžarske še ni gotova. Od tega, koliko sploh more plačati Nemčija, oziroma Nemška Avstrija ter Madžarska, bodo odvisne nadaljne odločbe mirovne konference. Sovražne države bodo morale plačati toliko, kolikor sploh premorejo.

Danes zvečer dne 22. febru-

arja ob pol šest uri

javen železničarski shod

v Mostnem domu.

V. Fabjančič:

Emigranti.

(Vtisi in spomini.)

I.

Jugoslovani imajo podedovano bolezen, ki obstoji v tem, da nimajo pravega smisla za disciplino, samozatajevanje, potrpežljivost. Posebno v tujini se opaža, da skoro vsak človek, ki sega malo čez povprečnost, išče svoje posebne cilje po svojih posebnih potih. Le redki so oni daroviti in sposobni ljudje, ki vedo, da velikost ni v tem, da se človek silí v ospredje in da mora pri vsaki stvari imeti svoje posebno mnenje, temveč da je vrh na znati stvari vsestransko presoditi, priznati gotove sposobnosti tudi sosedu, prenašati pomanjkljivosti in znati mirno čakati ali vztrajno delati.

Pri naših emigrantih je izbruhnila politična bolezen v nevarni stopnji. Ljudje, ki ne bi doma nikdar prišli do besede, so si tu nadejali važnost, snovali skupine, ustanavljali liste in vodili politične boje. Mesto da bi se posvetili študijam in izkoristili svoje bivanje v tujini za izobrazbo, so se vrgli z vso vnuemo in z vsem besom na poprščene političnih in strankarskih bojev, ki so divjali kot kuga med našo emigracijo.

Nikakor nočem obsojati vsakega, ki je mislil s svojo glavo in delal na svojo pest. Pokazalo se je namreč že in se še bo, da so ljudje, ki so imeli v marsikaterem oziru bolj prav, nego naši oficijalni politiki. Vso obsodbo pa zaslužijo oni, ki so smatrali politiko kot zabavo ali pa igro, s katero se more in sme pečati po svoji volji vsakdo. Ti ljudje so opravljali v našem gibanju delo slona, ki ga spustiš v prodajalno porcelanske posode. Dotičniki morda niti pomislili niso, da more njihovo delovanje ogromno škodovati celemu našemu narodu in da bodo posledice težje, nego so jih sami pričakovali. Taki ljudje zaslužijo vso obsodbo.

Obstoji pa tudi kategorija političnih zločincev. To so oni, ki za denar prodajo svoje prepričanje, svojo dušo in svoje pero. Poznam nekoliko možakarjev, ki so še l. 1916. bili najzagrizenje centralisti, ki so prorokovali in priporočali najenergičnejša sredstva proti vsem sortam federalistov, posebno proti plemenskim federalcem, v časih, ko so še živeli od podpore srbskega ministrstva zunanjih zadev, ki pa so brez daljšega pomisleka presedali, ko jim je eks - kralj Nikola Petrovič - Njegoš ponudil večjo kupno ceno.

Ljudje te vrste so se zbirali okoli lista »Yugoslavie«, ki je izhajal v Ženevi v francoskem jeziku in ki je pisal to, kar je bilo všeč ključarju črnogorske drž. blagajne. Posebno je bilo zanimivo, da se ta list, ki je pred inozemstvom kakor tudi v naši sredini hotel veljati kot opozicijski in pripadnik krajnje levice, nikdar ni upal zapisati besede »republika«, če bi se ta imela odnašati na Jugoslavijo. Ravno tako se gospodje, ki so se v privatnih razgovorih ponašali s svojimi socijalističnimi nazori, v listu nikdar niso izrazili v tem smislu. Njihov socializem se je izražal skoro najbolj očividno v rdečih platnicah revije.

Ako otrebimo vse brezpomembne fraze, katerih je bil časopiš poln, ostane kot bistvo namena. Zakaj je list izhajal: rušenje narodne discipline, črnitev pred tujino vseh elementov, ki so danes na krmlju (torej tistih, na katere se inozemstvo v prvi vrsti ozira), trobljenje svetu o razlikah med Srbi, Hrvati in Slovenci, propagiranje razsula (federalizma, separatizma itd.). Z vsemi temi in še slabšimi stvarmi se je pečala »Yugoslavie«, ker to je bila volja »gospodarjeval«. List je deloval po osebni inicijativi eks - kralja Nikole. Zanimivo je, da je ta pretendent na tron dovolil, da se v zadnji številki »Yugoslavie« govori celo o republikah in o socializmu. Tako je pač kazal barometer.

Kralj Nikola ni hotel, da bi se njegovi interesi zastopali direktno, da bi se delala v »Yugoslavie« izravna propaganda za separatno Črno Goro. To bi se preveč jasno videlo in ne bi doseglo željenega plodu. Le v kalnem se da kaj prida ribariti. »Yugoslavie« je bila poklicana, da skali jugoslovanske vode.

Češko-slovaški problemi.

Znani švicarski časnikar W. Martin je napisal v »Journal de Geneve« pod gornjim naslovom sledeči uvodnik:

»Nova republika Čehoslovakija, ki jo predstavljata v Parizu dva moža največje vrednosti, gg. Beneš in Kramář, je spregovorila na zadnji seji mirovne konference. V glavnih točkah ne bodo njene želje naletele na nikako nasprotovanje. Čehoslovaška republika je bila priznana od Zaveznikov in očividno je, da ona mora biti, ker je postavljena v središče Evrope kot barjera proti nemški ekspanziji na iztok, močna ali pa sploh ne obstojati. Srednje rešitve ni, kakor je ni za Poljsko, in to dejstvo so se njeni delegati trudili spraviti do razumevanja na konferenci veseliš.

Češki državnik so računariji in realisti. Navzide dozevnostim jih manj vodijo zgodovinski spomini, ki so vedno dvomljive podlage, kakor pa pozitivni predurki in skrb za bodočnost. Češka mora biti močna, to pomeni, da mora grupirati v sebi čim številnejši narod; imeti mora čim več sosedov, da ne bi bila izključno zavisna od nobene-

ga od njih; imeti mora na razpolago vse svoje industrijske in zlasti rudniške vi-re, da si zagotovi svojo neodvisnost; končno mora imeti gotove in zavarovane prometne ceste proti morju in k njegovim pristaniščem.

Klankar primerja kontinentalni položaj Čeho - Slovaške z lego švicarske zvezne republike in naštevata nato znane češke teritorialne zahteve glede enotnosti Češke, Moravske, Slezije in Slovaške. Tako bi njihova republika obsegala, po Martinovem računu 140.000 kvadratnih kilometrov s 13 milijoni prebivalcev. Martin se strinja s češkim stališčem, le predlaga za Češke Nemce primerne garancije za ohranitev njihove narodnosti in za respektiranje njihovih pravic.

Čehi zahtevajo nadalje popravke meja napram Dolni Avstriji, pruski Sleziji in tešinski Sleziji. Na jugu zahtevajo mesto Požun in tok Donave do vrat Budimpešte. To je nedvomno občutna kršitev pravice narodov, ali gotovo je, da je kontakt z Donavo, in po njem, s celo srednjo in iztočno Evropo za novo republiko prvovrstnega gospodarskega interesa.

Na iztočni strani skušajo Čeho-Slovaki priti v neposredno dotiko z Rumunijo in sugerirajo konferenci idejo, da se njihovi državi priključijo ogrski Rusini. Vprašanje, komu naj se pridele ti Rusini, dela velike preglavice, ker oni ne marajo postati niti Poljaki, niti Rumuni, niti Madžari; a dati filh Ukrajini, bi imel kot siguren rezultat, da se bi prejel ali slej ruska imperija dovedla na ogrsko ravnino, v srce Evrope. Češko-slovaška republika teži pri tej zadevi igrati ulogo tertius gaudens; ali inženiozna rešitev, ki jo predlaga, bi izolirala Poljsko od Madžarske in od Rumunije, proti čemur Poljaki najburneje protestirajo.

Ko bo češko - slovaški teritorij dobil določene meje, bo potrebno zagotoviti tudi prometna sredstva. Delegati v Parizu žele internacionalizacijo, pod kontrolo Društva Narodov, Labe, Visle, Donave in železnico od Požuna na Trst in Reko z ene ter od Prage na Strasburg z druge strani. Zlasti pa zahtevajo, da se jim da, pod to ali ono pravno obliko, koridor skozi Nemško Avstrijo, da bi mogli priti v neposredno dotiko z Jugoslovani.

Končno zahtevajo garancije za češke manjšine na Dunaju in v Lužici.

Tak je program. On je obsežen in široko osnovan, pripraven, da zagotovi veličino češko - slovaške države; žalbog bo republika v svojih novih mejah obdana okrog in okrog od pasa tujih narodov, Nemcev, Madžarov, Rusinov in Poljakov, ki bodo brez dvoma v bodočnosti delali še velike skrbi praški vladi.

To bo v novi Evropi slaba stran vseh močnih držav in pravica narodov natančno primenjena za one, ki vlečejo od nje dobiček danes, nam pripravlja še lepe dni. Vendar je treba vpoštevali tudi gospodarske potrebe novih držav in češko stališče, ki je v Parizu tako močno dokumentirano in spretno zagovarjano, ima vse izgleda za zmago, če že ne popolno, pa vsaj v obilni meri. To nas bo iskreno veselilo, ne samo radi simpatije, ki jo morajo vzbujati Čehi pri vseh prijateljih svobode, temveč tudi zato, ker bodo pomagali napraviti »precedente« — vsaj v kolikor se tiče internacionalizacije važnih komunkacijskih poti — na katere se bomo brez dvoma sklicevali tudi mi Švicari v najbližnjem času.

Narodna dinastija.

Pod tem naslovom je poslal poseben odposlanik uglednega švicarskega lista »Journal de Geneve«, g. Jean Martin, ki se mudi v Beogradu, zanimiv članek svojemu listu. V prvem delu opisuje življenje kralja Petra sedaj po zmagi. Pripoveduje nam, kako je stari kralj, iz žalosti radi težke nesreče svojega naroda, pustil po stari srbski navadi rasti brado, da bi s tem simboliziral svojo žalost. Ali sedaj, ko so se spolnile sanje njegovega življenja, ko so se vsi jugoslovanski narodi ujednili pod žezlo njegove dinastije, se je dal, v znak veselja, obriti in je s tem zopet dobil staro lice, tako dobro poznano vsem Zevnevljanom. Detalj brez važnosti, bo morda kdo rekel: ima čisto prav, ali ne sme se pozabiti, da igrajo na Iztoku zmanjani znaki jako važno ulogo. Za vsakega Srba simbolizira zgodovina brade starega kralja »nesrečo, a potem osvoboditev domovine«.

Nato dopisnik piše o našem regentu Aleksandru. Pripoveduje o utiskih, ki jih je dobil v avdiciji pri njem. Aleksander »se posebno zahvaljuje Franciji, ki se je vedno pokazala kot zvesta prijateljica, in izraža nado, da bo predsednik Wilson, čigar vlada ni vezana po nobenem starem dogovoru, podpiral zahteve jugoslovanskega naroda«.

»Kakšen je,« nadaljuje dopisnik, »položaj princa Aleksandra v pogledu notranje politike?... V splošnem se more potrditi, da so Srbijanci prišišali dinastije Karadijevičev, katerih zgodovina se tekom zadnjih let popolnoma pokriva z zgodovino naroda. Kralj Petar in princ Aleksander so pretrpeli med vojno iste nesreče kakor celi narod. Marsikateri Srb bi rajše imel republiko nego tujo dinastijo, ali vsi smatrajo, da bi odpravili prestol danes, pomenilo globoko nehalnost proti družini, ki se je z dušo in s telesom posvetila narodu. Samo neodoljivi nasprotiki Pašičevega režima bodo glasovali proti monarhiji.

V novih pokrajinah so Jugoslovani toliko trpeli od avstrijskega režima, da je njihov ideal, v zmislu modernih idej, republikanski. En del njih bo branil ta princip tudi pred Konstituantno; vendar

se nam zdi, da v splošnem prevladuje sledeče mnenje v vladajočih krogih:

»Združenie srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda nam je mnogo bolj važno, nego notranja oblika vladavine. Mi ne moremo zahtevati od Srbijancev, ki so mnogo trpeli za našo stvar, izključitev narodne dinastije Karagorjevičev. Vsled višjega interesa naše države se priključimo monarhiji, ki bo široko demokratična in svobodoljubna, kakor jo sicer razumeva tudi kraljevič Aleksander.«

Cepprav ni mogoče izreči točnih proročanj o deželi, kjer so politični boji vedno zelo živahni, se vendar zdi, da se more že v naprej, ako se ne zgodi kaj nepredvidnega, pričakovati, da bo bodoča Konstituenta potrdila monarhično obliko nove države s kraljevičem Aleksandrom na čelu kraljestva... V očeh Jugoslovanov simbolizira dinastija Karagorjevičev narodno edinstvo.»

Zborovanje uradništva denarnih zavodov.

Dne 9. t. m. se je zbralo uradništvo denarnih zavodov na slovenskem SHS v Narodnem domu, da se porazgovori o svojem položaju in njegovem zbolšanju. Zborovanje je bilo nepričakovano dobro obiskano. Udeležili se ga niso samo uradniki ljubljanskih in kranjskih denarnih zavodov, navzgor so bili tudi uradniki iz Štajerske. Po pozdravnem nagovoru predsednika strokovne skupine g. Lenčka je poročal tovariš Hiter o položaju, v katerem je pahljala uradništvo denarnih zavodov vojna. Gradi se nova država, ki hoče biti srečna domovina vseh slovenov. To pa se more doseči edinele s sodelovanjem vseh slovenov na upravičeni njene notranje ustroja in njene organizatorične reda. Potrebo tega sodelovanja čutilo predvsem organizirane vrste delavstva, ki je že prav pridno na delu, da si ustvari in zagotovi one predpogoje, ki so mu potrebni, da si svoj položaj v novi državi izboljša. S proletariatom se je zgalil tudi srednji stan in med tem v prvi vrsti uradništvo. Le to je s svojimi stalnimi, draginji docela neprimerljivi prejemki v vojnem času trpelo največ. Izvzeto ni bilo uradništvo denarnih zavodov. Brezčutnost kapitalizma, lastno podcenjevanje svojega dela in stanovska neslovnost so bili, ki so ga pod strahom bajoneta izkoristili, kakor še nikoli. Docim vidimo denarna podjetja danes na indeksu vojnih dobičkarjev, je njih uradništvo, ki je svojčas bilo na glasu, da je zmotno najboljše podprto, med uradničimi vrstami najbolj plačano, gospodarsko popolnoma propalo. Draginske doklade, nabavni prispevki, ki so se tu in tam priznavali, bili so le drobnice, ki niso dosegle svojega namena. Ne manjka pa zavodov, ki svojem uradništvu niti teh drobnic niso privoščili. Odpadli so dopusti, delo se je pomnožilo, število uradništva zmanjšalo, hrana je bila slaba in nezadostna, draginja nepremagljiva, vse to je povzročilo, da stoji danes uradništvo denarnih zavodov pred svetom obubožano, zadolženo, telesno oslabileno, duševno zmuceno. Tako dalje ne more ostati. Uradništvo se mora iz tega obupnega položaja dvigniti. K temu morajo pripomoči uprave zavodov, politične stranke, vlada, pa tudi uradništvo samo. Treba je temeljite regulacije plač in službenega razmerja na podlagi socialnih in demokratičnih načel, ustaviti se mora na delo zadovoljevanje v uvedbo nabavnih prispevkov, tudi se mora uradništvo preusmeriti za slučaj bolezni s primernim zavarovanjem. Po živahni vestranski razpravi so se sprejele resolucije, ki pozivljajo uprave in politične stranke, da ugodno zahtevam uradništva, deželna vlada pa se naproša, da odredbenim putem štiti tudi uradništvo denarnih zavodov.

Tovariš Lenček je razpravljalo o izboljšanju stanovske organizacije. Poudarjal je, da zamore uradništvo doseči izpolnitev svojih zahtev le potem, kočne organizacije. Organizacija pa more biti močna le, ako temelji na solidarnosti in stanovski zavesti vseh članov. Postavlja pa vprašanje delavstva, ki je v vztrajnem organizacijskem delu doseglo, da je danes gmočno boljše situirano kot uradništvo. Poudarja tudi potrebo intenzivnega zanimanja za socialno zakonodajo in finančno politiko države, ker je od tega tudi v veliki meri odvisen gmočni položaj uradništva. V teh vprašanjih potrebno je sodelovanje z drugimi organizacijami delovalcev. Stavlja predloge glede združitve vseh zasebnih uradnikov in uradnic na ozemlju SHS v enotno organizacijo. Po obširni debati o teh zadevah je bila sprejeta tudi resolucija, ki se izreka za sodelovanje s strokovnimi organizacijami delavstva. Sledil je na to občni zbor strokovne skupine uradništva denarnih zavodov v Društvu zasebnih uradnikov in uradnic ter so bili v odbor strokovne skupine izvoljeni: G. Sladonia, Koritzky, Flere, Deu, Hiter, Kristofič, Novak, Kuret, Skornjak, Lenček, Jakša, Jerič, Vidic, Plaskan in gđ. Vrinskele.

Izvolil se je na to odsek za sestavo enotne službene pragmatike in odsek za enotno ureditev penzijskega zavarovanja uradništva denarnih zavodov.

Novinski pregled.

Temešvarska »Sloga« od 15. februarja piše pod naslovom »Centralizem ali partikularizem o Slovencih:« Slovenci so naši najnaprednejši bratje. Bili so preganjani od Nemcev, mahni, osamljeni, a vendar so vzdržali skozi stoletja vse nemške napade in se ohranili nepokvarjeni. Pod groznim pritiskom Nemcev in Lahov, katere so vse avstrijske vlade protežirale na škodo ondotnega našega življa, so se Slovenci vendar znali obdržati. A ne samo to, oni so se kulturno visoko povzpeli, da imajo prav malo analabov, in imajo krasne organizacije. Ko je prišel čas boja, so Slovenci kot najzavrednejši del troimenega naroda dali inicijativo, da se osnuje v dunajskem parlamentu »jugoslovanski klub«, ki je

deloval v stalni zvezi s »českim svazom« in ki ima velike zaslugе, da je Avstrija razpadla in da se je ustanovila Jugoslavija. Njihov Janez Krek in njihov Anton Korosec in drugi so si priborili nevelitni zaslug za našo stvar. Toda o tem drugokrat. Ti Sloveni, ki so bili tako vneti in prepričani republikanci, so se obli stvari na ludo in v prid Jugoslavije odrekli svojemu prepričanju, so prevzeli vlogo posredovalcev med Hrva in Srbi in tako se ustvarja to, kar je bila želja Srbov in srbsko-hrvatske koalicije: Jugoslavija je kraljevina pod žezlom Karagorjevičev. Za Slovenca ni večje sreče, kakor če se razgovarja s Srbom: tako nas ljubijo in tako so nam hvaležni. To trdimo z vso gotovostjo. Ker smo svoječasno, ko se je šlo za te stvari, bili natančno poučeni o toku dogodkov od zelo odlične strani, tako da se Srbom ni treba spuščati v prepire s Hrva — to vlogo so prevzeli Sloveni, ki so stali vedno na srbskem stališču, in Hrva, ki so zastopali nasprotno stališče, so vedno »dolazili v sukob« s Sloveni.

V »Journal de Geneve« od 17. februarja piše Jean Martin o kurzu avstrijske krone v Srbiji in o poskusih, da se spravita kurz avstrijske krone in kurz dinarja kako v sklad. On smatra to skoro za nemogoče: ta problem je za jugoslovanske države skoro tako težak kakor kvadratura kroga. Kako učinkuje določitev uradnega menialnega kurz za cene, o tem navaja en zgled: Trgovci ima blago, katero ceni na 100 dinarjev. To bi bilo po uradnem kurzu (po prvotno določenem ob ur.) 200 kron. Dnevni kurz za 200 kron pa znaša samo 65 dinarjev. Zato bo trgovci kalkuliral sledeče: Če hočem dobiti svoj denar moram zahtevati 150 dinarjev = 300 kron za blago, da dobim pravih 100 dinarjev. Na ta način se cena blagu vedno vzdiguje.

Politične vesti.

SESTANEK ČLANOV KRAJEVNIH ORGANIZACIJ IN POLITIČNIH DRUŠTEV JDS. V LJUBLJANI

se vrši v ponedeljek dne 24. t. m. ob 6. zvečer v Narodnem domu v zborovalnici tajništva JDS. Na sestanku se bo govorilo o določitvi ljubljanih kandidatov za izvrševalni odbor in o ustanovitvi okrajne organizacije za Ljubljano ter se poročalo o sarajevskem zborovanju. Tajništvo JDS.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA JDS. — DVORSKI OKRAJ

vijudno vabi vse člane in članice na svoj občni zbor, ki se vrši v četrtek dne 27. svečana ob 8. uri zvečer v realki (geometrična risalnica, I. nadstropje). Udeležite se občnega zbora zanesljivo.

PO ZBOROVANJU VODSTVA VLS.

Zdi se, da se zopet vračajo časi brezplodne polemike in presekavanja besedi. Ne vemo pravega razloga, zakaj skuša današnji »Slovenec« nekako ublažiti ono, kar smo konstatirali včeraj iz njegovega poročila o zborovanju vodstva VLS, da se je to vodstvo končno izjavilo jasno: da je za politični centralizem z enim zakonodajnim parlamentom in za okrožja z demokratično samoupravo, torej za naše stare zahteve. Vse drugo, kar je »Slovenec« dodal tej konstataciji, zato da pove, da morda le ne bo kooperiral VLS z veliko JDS, je tako povedano, da moramo danes na svoje obžalovanje očitati »Slovencu«, kar smo pred nekaterimi dnevi zaradi par notic očitali »Napreju«, namreč nepoštenost v polemiki. Pravimo, da trdimo to na svoje obžalovanje, ker nam lahko »Slovenec« veruje, da nam ni do takšnega besedičenja. Trditve, ki opravčujejo trdo besedo, so sledeče: Iz namočene ustave je »na tihem izginil« volilni proporc, a načrt ustave je izdelal zastopnik JDS. »Slovenec« dobro ve, da pride ustava pred narodno predstavništvo, da je ravno JDS tista, ki zahteva proporc, morda tudi ve, da je minister dr. Kramer dal ustaviti objavo začasne ustave in če je »Slovenec« čital naš včerajšnji intervju z g. ministrom, mora vedeti, kdo je za proporc. Zraven tega še trdi, da je proporc v Srbiji poprej obstojal. Da ne bo drugih preprirov, naj si vsakdo, ki se zanima za to, prečita prejšnjo srbsko ustavo. Samo ne vemo, čemu naj bodo take trditve? Tretja takšna nepoštena trditev je, da je JDS nasprotna slovenskemu vseučilišču v Ljubljani, dasi je piscu ene notice morda znano, koliko dela je izvršila vseučiliška komisija, kaj napravlja, in kakšnega mišljenja je 99 % njenih članov. Toda iz strankarskih ozirov je morda dobro, če se o JDS. razširijo podobne vesti? Kočno si dovoljuje list tudi še trditve, da je naše glasilo bilo proti sklicanju deželnega zbora. Nočemo ponavljati tega, kar smo povedali v diskusiji prošli teden, samo konstatiramo, da se je vodstvo VLS. jasno izreкло za našo zahtevo po sklicanju deželnega zbora kot posvetovalnega in kontrolnega organa. Končno si dovoljuje »Slovenec« z visokega, da nas podučuje o mišljenju, v katero se moramo šele vživeti, in da nam vsiljuje razne nasvete. Da se izognemo nepotrebnim polemikam, ki jih, kar ponovno naglašamo, ne želimo v interese dobrega sodelovanja vseh strank v vladi in narodnem predstavništvu, se vzdržimo vsakega nadaljnjega odgovora. »Slovenec« bi samo na to opozorili, da je pred nekaj dnevi naš stavek »ako je res dovolj dobre volje« itd., vzel za temelj ogorčenega protesta, kakor češ, da smo s tem žalili baš stranko VLS., in je iz tega izvajal celo vprašanje o nadaljnjem sodelovanju v koaliciji v deželni vladi. S piscem današnje »Slovenec«v note se ne bomo prerekali. Da ne bo drugih nespornost, naj nam bo dovoljeno povedati še to, da nepoštenosti ne očitamo niti stranki, niti glasilu, marveč samo pisčevi, upamo podrejeni oseb, ki

je morda valena polemiziranja je iz susteršičeve doba. Apeliramo pa na vodstvo stranke in njene glavnega glasila, da skrbijo za dostojno polemiko, ako že misli, da je potrebna: »manj teorije in več prakse! manj dogem in več dejanj!«

CANKAR IN STRANKARSTVO.

Pred tremi dnevi je v našem listu kulturni delavec, ki ni političar, ki ga pa radi njegovega dela in globokega prepričanja spoštujemo vse naše stranke, objavil v našem listu poročilo o »Cankarjevi številki« »Demokracije«. »Napreju«, ki je Cankarjev posmrtni kult nekako monopoliziral in kateremu smo v zadnjem času opetovano morali očitati razne nepoštenosti v polemiki, se zopet spravlja na »Tavčarjev list« in na izjavo županov o Cankarju. V poročilu vidi nekakšno »mahinacijo« za reputacijo dr. Tavčarja. Mi nimamo namena braniti dr. Tavčarja. Če bi mislili, da je potrebno, bo to že sam storil. Ljudje pa, ki zahtevajo na vsi strani različne »kulturnosti«, ne smejo biti sami brez nje. Če ti gospodje brez podtikanja ne morejo živeti, jim tu sicer ne mislimo slediti, in če jim je v lastno pravico treba, da zahtevajo od nas, naj preklamo življenje pokojnega Cankarja smatramo za tako sveto, kakor njegove spise, nam je to tudi prav, ker smo tudi mi mnenja, da ves tam-tam »vzvišene« spominu Cankarjevemu ne bo škodoval. Tudi Wilde je bil drugo kot umetnik in drugo kot privatnik. Da ne bo nespornost, naj povem, da jaz ne bi bil objavil one izjave o podnori Cankarju, kakor je to storil g. župan na samo radi tega ne, ker je bilo pričakovati, če vnapre, da bo razna nepoštena gošpoda padla pote izjavi in napasla na njej svojo »kulturno ogorčenost, ker je že vnapre bilo čisto jasno, da ne bo nikdo hotel te izjave tako pošteno in ne-literarno razumeti, kakor je bila podana, namreč da ta izjava dokazuje, da med Tavčarjem in Cankarjem ni bilo nikdar nobenega nasprotstva, marveč čisto drugačno razmerje. Če te literarna in »kulturna« polemika potrebna v politične svrhe, naj se je poslužuje, komur je potrebno. K.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Protičev intervju z dopisnikom »Timesa« Beograd, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Dopisnik londonskih »Times« v Beogradu sir Kalvera je imel razgovor z ministrskim predsednikom Stojancom Protičem. Ministrski predsednik je izjavil dopisniku: Radi bi dobili nekaj oficijelnih izjav o vprašanjih, ki v tem momentu najbolj interesirajo našo novo kraljevino. Z veseljem sem vam na razpolago. Naše kraljestvo sedaj še ni formalno in uradno priznано v mednarodnem pogledu, dejansko pa že obstoji. Imamo svojega regenta, svojo upravo, svojo armado, svojo diplomacijo, svoje finance in svoj teritorij. Uradno priznanje bo prišlo kmalu. O tem sem globoko prepričan in pričakujem, da mirno in zaupljivo. Za nas je poklavitno to, da so odpravljene nepremostljive ovire, ki so delile naš narod in da je mrtev zlobni sovražni habsburski orel. To je zasluža iunaštva in brezprimerno vztrajnosti našega naroda. Mi že sedaj čutimo in govorimo kot ena država klinbo različnim imenom, ki so nam jih dali v Parizu, Londonu in po drugih mestih. Čutimo se kot sinovi in državljani kraljestva SHS. Kdor govori kdaj izmed nas, govori samo kot takšen Kraljevina Srbija v resnici ne obstoja več. Obstoja samo še z ozirom na mednarodno pravo, ker kraljestvo SHS še ni uradno priznано. Naš ustavni program je pripravljen: kraljestvo SHS s kraljem Petrom in dinastijo Karagorjevičev, parlamentarna in moderna demokratska država s splošno, enako in direktno volilno pravico ter široko administrativno samoupravo. Kakor je izjavila Srbija državnopravno v kraljestvu SHS, ravnotako je naravno, da se zgodi isto tudi s Hrvatsko, tako da v novem kraljestvu v pravem oziru ne bomo imeli več ne Srbije, ne Hrvatske, ne Bosne, ne Dalmacije, ne Slovenije, ne Črne gore — O mejah kraljestva SHS je izjavil ministrski predsednik Protič: Vprašanje naših meja ni težko, ako priznavamo načelo narodni kot najboljše podlago za bodoči mir in ugoditev pravičnosti. Posebno pri nas pa se mora vnoštevati, da smo živeli stoletja pod tujiimi vladami, ki so vsevale na našem sklenjenem teritoriju tuje narodnostne otoke. Moje mišljenje je, da bi bilo za bodoči mir zelo koristno, ako se tuji elementi vrnejo v svojo pravo domovino, odkoder so jih izvalili naši sovražniki. V tem oziru naj se jim da vose mogoče olajšave. Po principu narodnosti je meja našega novega kraljestva SHS na zapadu in severozahodu Jadranskega morja. V vsej Dalmaciji, na otokih in otocih, je komaj 18.000 Italijanov proti 700.000 Srbov, Hrvatov in Slovencev. Reka ima sicer res italijansko večino, ali je zato, ker je nenaravno odrezana od Sušaka. Pa tudi ta večina ni prav italijanska, ampak italijanska. Značilno je, da vse reško prebivalstvo ne razume samo, ampak tudi govori hrvatsko. Reška okolica je popolnoma hrvatska. Te težkoče po mojem mnenju niso velike, ako se resno in objektivno razpravljajo. Londonski dogovor je izbrulj svojo veljavnost, tako vsled izjav zaveznikov samih, ki so ga podpisali, kakor tudi posebno valed popolnoma izpremenjenega političnega in vojaškega položaja. Navadno se v tem oziru zavzema nepraktično stališče. Celotno najboljše priateljstvo je velike Britanije so na nepraktičnem potu, ko se prizadevajo, prepričati gošpoda Sonnina in italijansko vlado, da bi bilo v interesu Italije, ako se odreče londonskemu dogovoru, in ko nam svetujemo, naj se prijateljsko sporazumemo s Italijo, da se reši konflikt, izvirajoč iz londonskega dogovora. Kar se mene tiče, sem mnenja, da bi bilo mnogo bolj priprosto in uspešne, ako se londonski dogovor formalno proglasi za zastaralega. Ker de facto in de iure še itak ne obstaja več. Naš spor naj bi se potem rešil po sporni

navednih načelih. Italijanske okupacijske čete naj se v spornem ozemlju zamenjajo s ameriški ali slovenskimi. Na enak način se mora rešiti vprašanje banatskih meja. Tudi tukaj nas ovira nekaj taini dokument, ki ga ima v svojem žepu Rumunija, vendar pa se meni zdi, da so zavzeli zavezniški v tem vprašanju bolj praktično stališče: ako smo dobro informirani, je bil ta pakt proglašen za neveljaven. Rumunske pretenzije v Banatu so neupravičene. Zahodni Banat je obdržal srbski značaj kljub vsem naporom Nemcev in Madžarov v 18. in 19. stoletju da preženejo Srbe iz Banata in Bačke in kolonizirajo te pokrajine z Nemci. Madžari in celo Rumuni. Naleniš zgodovinski spomini Srbov so v zvezi z Banatom.

Obrekovanja Beograd, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Jugoslovski dop. urad poroča: Nekateri hrvatski listi so priobčili vest, da je vstopil minister za socialno skrbstvo Vitomir Korač v konzorcij, ki snuje veliko lesno trgovsko podjetje. Jugoslovanski dopisni urad je pooblaščen izjaviti, da je ta vest popolnoma izmišljena in brez vsake podlage.

Promet z Beogradom Beograd, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Od večera je zopet odprt promet na Donavi med Beogradom in Gradištem ter med Beogradom in Novim Sadom.

Glavno orožje laž Beograd, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Ameriški listi so prinesli intervju italijanskega časnikarja Casanigheja z ministrom za zunanje stvari dr. Trumbićem. Kakor se uradno poroča, je intervju prosta izmišljotina in minister s Casanighejem sploh še nikdar govoril ni.

Zagrebski bančni uradniki za zbolšanje svojega položaja. Zagreb, 21. februarja. Med zagrebškimi bančnimi uradniki se je začel močan pokret za zbolšanje materialnega stanja. Uradniki zahtevajo ureditev plač in zmanjšanje delovnega časa od 8 do 10 ur na 6 ur dnevno. Pred tedni so že vložili uradniki pri bankah tozadavni memorandum, na katerega pa banke še niso odgovorile. Uradniki so pripravili storiti tudi energične korake, da svoje zahteve izvedejo in ni izključeno, da pride še do splošne stavke bančnih uradnikov.

Savski most med Zemunom in Beogradom, Zagreb, 21. februarja. »Obzorje« izjavlja iz Beograda, da je ponudila neka dunajska firma beogradski vladi, da dvigne in popravi most med Beogradom in Zemunom tokom 6 tednov. Zahtevala pa je plačilo ne v denariju, ampak v živilih. Vlada je to zahtevo odklonila, ker je že oddala popravno mostneno neki banatski firmi.

Posebna vlaka ob priliki otvoritve narodnega zastopništva Beograd, 21. februarja. Posebna vlaka za delegate v narodno zastopništvo se odpelje 26. t. m. iz Gruža in Ljubljane. V Brodu prestopi oni del delegatov, ki se pripelje iz Gruža v ljubljanski vlak. Predsednikom pokrajinskih vlad je centralna vlada naročila, da izda delegatom certifikate za prosto vožnjo v Beograd. Če bo kateri izmed delegatov to priliko zamudil, se bo moral kasneje peljati z navadnim vlakom.

Anketa za sanacijo prometnih razmer Beograd, 21. februarja. Trgovinski minister Ribarac je sklical v Beograd anketo delegatov železničarjev, paroplovnih družb, rudnikov in drugih večjih firm celeza teritorija kraljevine SHS. Anketa ima nalogo najti pota za skorajšnjo sanacijo naših sedaj nevdzdržljivih prometnih razmer.

Vračajo se srbski državljani iz Rusije Beograd, 21. februarja. Večja skupina srbskih državljanov, ki se je nahajala od sedaj v boljševiškem ništvu na Ruskem, je bila zadnje dni izpuščena. Vrača se preko Madžarske v Srbijo.

Srbski vietniki se vračajo Beograd, 21. februarja. Iz Dubrovnika poročajo, da je dospela tialaki iz Toulonske ladije »Mil Peric« z 850 srbskimi vojnimi vietniki iz Nemčije. Pričakuje se, da se nadaljnjih takih transportov v kratkem.

Poskušena povzročitev upora Beograd, 21. februarja. Iz Prizrena poročajo, da se je popolnoma ponesrečil poizkus Italijanov, izzvati s pomočjo Arnavtov v okolici Peči resnejše nemire in upore.

Narodno zastopništvo se sestane 1. ne 15. marca Beograd, 21. februarja. Jugoslovanski dopisni urad je pooblaščen, da objavlja, da se narodno zastopništvo sestane 1. marca, ne 15. marca, kakor so to poročali nekateri slabo informirani listi.

Reka za močno JDS. Minister Svetozar Pribičević in podban Srbije Budisavljević sta prešla iz Reke brzojavko s 164 podpisi. Brzojavka zahteva, da se sestavi močna politična stranka, v kateri naj se zberejo množičevilni elementi našega troimenega plemena, ki stoje na stališču, da se more kulturna, narodnostna in socialna naloga od Soče do Vardarja kar naihiteje in najpolneje izvršiti, ako pospešimo ureditev naše države na načelih skupne zakonodaje in eksekutive ter izločimo vse plemenske in pokrajinske meje, dediščno tuje nadvlade in tuje zgodovine. — Brzojavka z enako vsebino se je poslala tudi dr. Trumbiću v Pariz.

Pobavla našemu vojaštvu. Maribor, 21. februarja. (Lj. k. u.) Današnje povelje štajerskega obmejne poveljstva vsebuje nastopno izjavo načelnika štaba vrhovne komande: »Naš poslanik v Parizu se je izrazil, da je v ameriških merodajnih krogih naredilo jako dober vtis poročilo, ki so ga poslali odposlanci o našem postopanju napram nemškemu in madžarskemu prebivalstvu. Jako važno je, da bo ravnala naša vojska tudi nadalje tako.«

Sistematično raznarodovanje. Pod tem naslovom priobčuje Auguste Canvassi v listu »Journal des Debats« članek, v katerem jemlje v zaščito male narode in izjava, da so glede severne meje revindikacije Slovencev popolnoma opravljene. Krivčno bi bilo, ako bi se jim ne določila meja, ki odgovarja narodnosti prebivalstva, zlasti ako se je ta meja čisto geografska, samo zato, ako se v njej nahaja nekaj germaniziranih mest. Ako se gre za raznarodovanje ljudi, ki še žive, je čisto v redu, da se to ustavi, ako bi raznarodovanje tudi ne bilo s silo izvršeno, nima pravice, da bi se nadalje obetalo.

Miss Robinson — Samartianka srbskih rančencev in bolnikov se je mudila te dni v Zagrebu, kjer je bila prav lepo sprejeta v Kolu SHS sester in v Društvu za pospeševanje narodne umetnosti. Miss Robinson je od spomladi 1918. prišla s 30 avtomobili iz Londona na pomoč srbskim rančencem in bolnikom in doslej požrtovalno vršila svojo oskrbovalno službo. Dobro se je pričela srbohrvaščine in hoče londonsko ženstvo seznaniti z Jugoslovankami.

Slovanski svet.

Čehi gredo nad Nemce? Berlin, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Glasom dunaj. kor. urada javlja »Berliner Tageblatt« iz Breslave: Poročila o čehoslovanskih transportih iz Prage v smeri proti grofiji Glatz in Waldenburgskemu premožekonnemu okr. se potrjujejo. Pri Hainersdorfu na šlesko-češki meji je bila danes dopoldne zaleta češka patrulja, obstoječa iz praporčaka in dveh vojakov, in sicer na nemškem ozemlju. Domnevalo, da šteje vsa razpoložljiva čehoslovanska vojska najmanj 150.000 mož. Do letnika 1881 so vvolkicani vsi letniki. Orožja in municije, da imajo veliko na razpolago in razen tega dobivajo še material iz Francije. Nekatera poveljniška mesta v češki armadi imajo francoski častniki v rokah.

Močna Češka, Praga, 21. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča: »Večere« »Journal de Geneve« priobčuje uvodnik z naslovom »Čehoslovsko vprašanje«, kjer pravi, da glavne točke čehoslovskih zahtev niso naletele na velik odpor v Parizu. Čehoslovška republika mora biti ali močna država, ali pa sploh nima obstoja. Srednja pot ni mogoča. Država mora imeti številno prebivalstvo, da varuje svojo industrijo in gospodarski razvoj dežele. Država mora vsled tega imeti dostop do morja. (Do katerega? Ali z internacionaliziranjem naših železnic?)

Zavezniki.

Clemenceau-ju je bolje Pariz, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Dun. kor. urad poroča: Oseba iz okolice Clemenceauja se je izjavila napram zastopnikom »Tempsa«, da je Clemenceaujeva rana resnejša, kakor se misli, da pa je vendar stanje bolnikov za ozirom na težko rano zelo povoljno. Zacelenje takih ran se je že večkrat opazilo. Jutri ali najdalje pojutrnjem bo mogel ministrski predsednik že delovati z Balfourom.

Pariz, 21. februarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dunaj. kor. urada poroča: »Agence Havas«: Davi je zasiljal preiskovalni sodnik napadalca, Emil Coatin se je branil izpovedi, češ, da je utrulen. Nato je zasiljal preiskovalni sodnik več očitvev atentata. Političar je v stanovanjih anarhistov in boljševikov izvršila hišne preiskave. Te preiskave so bile natančno izvršene, posebno v prostorih komunistov in anarhistov. Vsled teh preiskovanj je dobil stotnik Grobault nalog da postopa proti več osebam in proti čeli vrsti anarhistov, ki so v zadnjem času razvijali aktivno propagando. Napadalec je stal v tesni zvezi s člani komunistične zveze.

Pariz, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dunaj. kor. urad poroča: »Agence Havas«: Ministrski predsednik je noč prestal dobro in sprejel danes dopolne med drugimi tudi ministra za zunanje stvari Pichona. Zdravniško izvešje, ki je bilo izdano ob enajstih ima nastopno vsebino: Kravati kašelj, ki se je pojavil pri bolniku ob eni ponovitvi znači, da je krogla vdrila v pljuča. Rentgeniziranje je doznalo, da tiči krogla med desnim in levimi pljučni. Splošno počutje je zelo zadovoljivo. Temperatura 36,9, utrip 72, anetit normalen.

Po atentatu. Pariz, 21. februarja. (Lj. kor. urad.) Glasom dunaj. kor. urada javlja »Agence Havas«: Kakor poročajo listi, so hišne preiskave, ki so se vršile zadnje noč, z vso gotovostjo doznale, da je bil napad na Clemenceauja še predvčerajšnjem sklenjena stvar in da je dan preje prišel iz Švice človek, ki se je o napadu s Cotinom dogovoril. Ta mož je bil v terek zvečer v Cotinovi družbi, potem pa je izginil in njegove sledi je zmanjkalo ob 10. uri zvečer. Upajo pa, da ga bodo že iztaknili ter doznali, kako vlogo je igral pri napadu. Domnevalo, da je bil to oni, kot sofer preoblečen mož, ki so ga malo pred atentatom na Clemenceauja videli v družbi Cotina in katerega osebni popis je znan.

Manifestacije Pariz, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Dunaj. kor. urad poroča: Zbornica je včeraj priredila veliko manifestacijo za miristiškega predsednika Clemenceauja. Takoj po otvoritvi seje je povzel besedo predsednik Deschanel, želeč v imenu zbornice, da se zdravstveno stanje ministrskega predsednika čimprej zboljša. Napad na Clemenceauja ni samo po vsej Franciji vzbudil naigloboje ogorčenje, gotovo bo tudi ves svet imel enaka čustva. Mi zagotavljamo predsednika prisrčne udanosti, ki jo čuti vsa Francija za moža, ki se sedaj požrtvovalno trudi, da čimprej prikrbi mir. Zbornica je soglasno odobrila predsednikove besede. V senatu je poročal minister za zunanje stvari Pichon, da prihajajo iz vseh strani izrazi simpatije za Clemenceauja.

Kdaj se Wilson vrne. Bern, 21. februarja. (Lj. k. u.) Ameriški novinarski urad poroča: Pričakujejo, da bo predsednik Wilson ostal približno 14 dni v Združenih državah. Po odgoditvi kongresa dne 4. marca se vrne Wilson na Francosko. Ladjske izgube v svetovni vojni. Francoski listi poročajo, da so izgubili Francozi v vojni vsega skupaj 56 večjih in manjših ladij. Izgube drugih mornaric se navajajo tako-le: Anelija 550.000 ton, Italija 76.000, Amerika 17.500, Nemčija 350.000 in Avstrija 650.000 ton.

Spominjajte se zaklada »Slov. sokolske zveze«.

Pokrajinske in dnevne vesti.

Meštro slovenskega planinskega polka, ki se nahaja na koruški fronti, se obrača tem potom na zavedno občinstvo, da jim to pošlita kak časopisov in knjiž v razvedilo. Knjiž in časopisi naj se pošiljajo na naslov: Frano Penes, narednik, slovenski planinski polk, Pliberk.

Poszdrave s koruške fronte pošiljajo sledeči fantje prve stotnije ljubljanskega pešpolka: enol. prot. četovalca Kauker Mirko iz Ptuj, četov. Gosti Matija iz Spitalnice pri Kamniku, četov. Rane Jakob iz Hranca in četoval.

niku, enol prost, desetnik Gerlovič Franc iz Kamnika, vojni akademik Eliser Anton iz Ljubljane.

Iz Pragerskega nam pišejo: Ko so se odpuštili nemški nameščenci na Pragerskem, smo upali, da se bo tudi v nemški šoli pričelo s slovenskim poukom, a žalibog se to še do danes ni zgodilo. Čas bi bil, da bi zbrisali tudi ta madež z našega narodnega telesa in poslali sedanega nemškega učitelja, ki nastopa še vedno tako oblastno, kakor če bi bil še vedno v Avstriji, tja, kamor spada.

Pazite na denar! Po trgu so se pogosto začele dogajati žepne tatvine. Ženskam, ki kupujejo tam živila in imajo navado, da nosijo denarnice v žepih in torbica, jim tu zelo rado izginjajo. Policija je sicer pred kratkim zalotila neko mlado dekle in flagrantno, toda kmalu nato je izginila, neki ženski iz žepa denarnice z 200 kronami. Ker imamo v Ljubljani sedaj med poslušnimi tuji ljudmi tudi mnogo tujih elementov, je treba razmere čim bolj opozoriti in biti previden. Ženske se najraje obvarujejo škode, ako nosijo pri nakupovanju, posebno v žepih, denarnice v rokah.

Umrl je v Crnomlju g. Ignac Kvas. Prizadeži rodbini naše sožalje.

Kino Ideal je predvajal večeraj prvi krasen štiridesletni film avtorja Emila Bergera, z naslovom »Hisa brez smeha«. Obravnava staro in znano snov, da naj namreč starši nikar ne silijo v zakon svojih otrok proti tehi volji. Podan je tu v tem filmu jakh podoben svaričen vzgled iz bogatih aristokratskih krogov. Vendar se bližajoča se nesreča prepreči, ker spozna oče svojo zmotno in njegova skrivna soproga, maceha mlade knezino, svojo ljubavno zablodo, ter se vse srečno konča. Glavna predstavitelja v tej zanimivi drami sta popularni dunajski umetnik Leopold Kramer ter filmska igralka Marija Mayen, kojih igra nudi občinstvu velik umetniški užitek. Poleg tega še veseloigra enodelanka, Ta spored ostane do ponedeljka ter ni za mladino. Kino Ideal.

Kultura.

»Knjižovni Jug« o Ivanu Cankarju. Znamenita literarna revija »Knjižovni Jug« prinaša dosedaj največjo, najtemeljitejšo in najlepšo študijo o velikemu Cankarju izpod peresa Niko Bartuloviča. Potem ko je kritično premetel vsa mnogostevna Cankarjeva dela, pride do sledečega zaključka: »Da je Cankar živel v angleško mesto v Sloveniji, bilo bi doživeo Byronov nastup, več drugum svojem knjižnem bi bil postao slavan. Umetnost Cankarova, njena forma i smer, organični su srasle s njegovim mislimi, karakterom i temperamentom. Da je bio u drugim prilikama, bio bi postao drugi Maeterlinck. Da je mogao da se razliži i pobežne u Pariz, bio bi postao drugi Heine... Bujošću svoje mašte, moću zamišljanja, bogatstvom najfantastičnijih sanja i simbola, a uz to živost svog stila, eleganciji fraze i čistotom jezika, on je mogao da svojim torjavnima postavi uspešnu konkurenciju D'Annunziju, paviljonima i belvederima... Koja su najbolja Cankarova dela, teško je kod tolikog broja označiti... Na mene najzanimajše deluju: »Na klancu«, »Hlapec Jernej«, prinovost, klasične hladnosti, grandioznosti, i jednostavnosti. »Hisa Marije Pomocnice«, naipesnikija apoteoza patnje i shrepenenja, i »Podoba iz sanja, veličanstvena kruna pesnikova rada. Ispovest naših boli i nada za ovog strašnog rata, i neoborivo svedočanstvo herojske snage i vere naše rase... In končno vzklikne: »Da, Ivane Cankar, u velikom hramu ujediniš velikog naroda, tvoje će ime biti sačuvano na jednom od najlepših listova, jer i nama se iz »bridkosti« radja »ljubezen« a iz »ljubezni« spoznanje, i mi ćemo upoznati, da je bila krizantera najplemenitiji cvet našega perivoja!« — Tako sodbe se ni doživljal noben jugoslovanski literat pred njim!

Hrvatska »Mohorjeva« Zagreb, 21. februarja. (Li. kor. urad.) Večraj je bila v Zagrebu letna skupščina društva sv. Jeronima. Društvo je štelo koncem leta 1919. 55.860 članov, med njimi 17.201 domstarih.

Knjižnica »Splošnega slovenskega ženskega društva« je odprta vsak torek, četrtek in soboto od 4 do 6. Članice se prošijo, da vrnejo izposojene knjige. Sinfonična koncertna vojaške godbe iz Maribora obetava izvršeno lepega nastopa v Ljubljani polnopolnega orkestra v sinfoničnem koncertu že dolgo nismo slišali. Veselimo se koncertov tembolji, ker je orkester naš slovenski, jugoslovanski, plod smotranege vsestranskega stremjenja našega mojstra, generala Maistra, ponosa cele Slovenije. Za koncerta se kaže v Ljubljani veliko zanimanja, vstopnice se pridno prodajajo; upamo, da bosta oba koncerta izvršeno obiskana. Priporočamo občinstvu, naj si vstopnice pravčasno v predprodaji preskrbi. Zares zanimiv spored bo vsakomur užitak. Posebno se opozarjamo na dve novi izvirni skladbi: 1. Emila Berana, glasbenika v Mariboru »Dve legendi« v F-duru in As-duru in 2. Jana Pešče veliko koncertno uverturo »Jugoslavija«, ki je generalu Maistru posvečena. Oba skladatelja bosta svoji skladbi osebno dirigirala. V drugem koncertu bo praznimo izvajanje efektivnega blestečega Lisztovega koncerta v Es - duru ob spremljevanju celotnega orkestra. Klavir bo igral pianist kapelnik Brezovec. Godba dospe že v petek v Ljubljano. Vsem dobrodošla!

Spored drugega sinfoničnega koncerta vojaške godbe iz Maribora v nedeljo, dne 23. t. m. pod vodstvom kapelnika Ferd. Herzoga obseva sledeče skladbe: 1. E. Beran: Dve legendi (F-dur-As-dur); Dirigent: skladatelj E. Beran. 2. Massenet: Scènes Pittoresques: Suite: I. Marche, II. Air de Ballet, III. Anelus. IV. Fete Bohème. 3. Pošta Jan: Jugoslavija. Koncertna uvertura, posvečena generalu Maistru. Dirigent: skladatelj Pošta Jan. — Odmor. — 4. Liszt: Klavirski koncert v Es-duru s spremljevanjem orkestra. Klavir svira kapelnik g. Brezovec. 5. Čajkovski 1812. Overture solo. Op. 48. Za veliki orkester.

Repertoar Narodnega gledališča Dramsko gledališče: Sobota, 22. t. m. ob 8. večer »Voznik Henschel, drama v petih dejanjih — izven abonementa. V naslovni vlogi nastopi g. Ignacij Borštnik, Nedelja, 23. t. m. ob 3. popoldne Henska predstava ob znižanih cenah: »Jakob Ruda«, drama v treh dejanjih, izven abonementa. Zvečer ob 8. »Tugomerc, tragedija v petih dejanjih, izven abonementa. Ponedeljek, 24. t. m. zvečer ob 8. »Voznik Henschel, drama v petih dejanjih za abonement »Be-Gustie Ignacij Borštnik. — Operno gledališče: Sobota, 22. t. m. ob 8. večer opera »Manon« za »A« abonement. Nedelja, 23. t. m. zvečer ob 8. opera »Jevgenij Onegin« izven abonementa. Ponedeljek, 24. t. m. ostane gledališče zaprto.

Gospodarstvo.

NAŠE HRANILNICE IN VOJNO POSOJILO.

V Jugoslaviji obstoji 23 regulativnih hranilnic, katerih uprava se nahaja v slovenskih rokah; vse te hranilnice so občinske ali okrajne; vse v obresti jamčijo dotične občine in okrajni s svojim premoženjem. Take hranilnice obstoje v bivši tostranski avstrijski polovici, na Hrvaškem, v Slavoniji, Bosni in Hercegovini ter Srbiji hranilnic s takim pravim ustrojem nimajo.

Naše hranilnice so podpisovale z denarnim vlagateljem tudi vojna posojila. V čast pa jim budi povdajeno, da po veliki večini njihovi upravni odbori tega niso storili iz lastnega nagiba, temveč na brezprimerno trdi pritisk bivše avstrijske vlade, ki je imela statutarno nadzorovalno pravico nad hranilnicami; vladi ni bila podpisana vsota nikdar dovolj visoka, pošiljala je celo osebno svoje emisarje do hranilničnih uprav, naj se čim več posojila podpisajo. Popolnoma sem prepričan, da se uprave naših hranilnic doslednemu pritisku ne bi bile mogle trajno upirati; kajti vlada se ne bi strahla nobenega koraka, razpustila bi bila upravne odbore in postavila mesto njih svojega komisarja, ki bi bil brez dvoma vse vloge kar pometel v vojna posojila; posledica tega pa bi bila, da bi imela naše hranilnice danes najmanj za 100 % več vojnih posojil kakor jih imajo.

V slednjem pogledu se čujemo z raznih strani naravnost ogromne svote; kar z milijardami mečejo po zraku. V resnici pa znašajo pri vseh naših slovenskih hranilnicah vsa vojna posojila skupaj pilihi 50 milijonov kron.

Ker se izražajo razni dvomi o prevzetju vojnih posojil s strani nove države, naj opozorim merodajne kroge le na nekatere posledice, ki bi nastale vsled odklonitve vojnih posojil.

Vloge v hranilnicah so s trdimi žulji zasluženi prihranki našega revnega ljudstva. Znano je, da se hranilnice v prvi vrsti poslužujejo ubožnosti sloji, ki hočejo imeti svoje prihranke varno naložene za pomoč v slabih časih. In ti ljudje naj bi sedaj zaradi krivde onih, ki so provzročili vojno, te prihranke izgubili?! To se nikakor ne sme zgoditi.

Lahko se reče, da je rešitev vraščanja o vojnih posojilih splošna narodova zadeva, kajti odklonitev volj posojila bi provzročila popolno gospodarsko katastrofo. Danes je položaj skoraj vseh naših denarnih zavodov tak, da ako odredimo honoriranje vojnih posojil, morajo napovedati z malimi izjemami vsi denarni zavodi konkurz, v katerem bi vlagatelji izgubili velik del svojih prihrankov, ne glede na to, da bodo ob regulaciji valute izgubili še posebej drugi del svoj vlog; tako bi torej vsi vlagatelji denarnih zavodov bili udarjeni dvakrat, ker je število teh samo pri slovenskih hranilnicah čez 70.000, si lahko napravimo sliko, koliko malokontentov, med njimi ne malo boljševikov navdahnjenih, bi si vsled odklonitve vojnih posojil ustvarila naša nova država.

Tej mora biti mnogo na tem, da je v novi državi čim manj nezadovoljstev, v dosedaj tega namena se ne sme strahati žrtve, zlasti ako sredstva niso pretežajno in žrtve ne prevelike. Ne poznam sicer finančne moči naše države, mnenja pa sem, da bi priznanje vojnih posojil denarnim zavodom državne gospodarske moči ne zadalo preobutno v primeri s tem, kolikor bi na drugi strani to priznanje blagodejno vplivalo na samo na vlagatelje, temveč zlasti tudi na nadaljni razvoj denarnih zavodov, katerih pomoči hode naši državi popolnoma nemogoče pozrečati.

Dr. Fran Černe.

Hirska banka v Ljubljani. Ta zavod, ki se dosedaj vsled svojega političnega značaja ni mogel uspešno razviti je danes popolnoma reorganiziran. Iz banke je izstopila grupa bivšega glavarja dr. Sušteršiča in prepuščila vodstvo zastopnikom naše industrije in trgovine. Temu novemu vodstvu se je posrečilo stopiti v ožje stiko s hrvaško-srbskim kapitalom in skleniti interesno skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu. Na ta način si je omenjeni zavod zagotovil kooperacijo dveh zavodov, ki uživata danes v trgovskih in industrijskih krogih Zagreba največji ugled in zaupanje in ki bodo po svoji finančni moči to po izkušnjah, ki jih imajo zlasti na industrijskem polju, omogočili, da tudi Hirska banka uspešno sodeluje pri preporodu domače trgovine, obrti in industrije.

Kurs kroge, Carib. 21. februarja. Kurs avstrijske kroge je padel na 2350 centimov.

Zvišanje skocnin za državne žrebec. Vseled izredne dražnje krmil je dež. vlada za Slovenijo svilaše skocnino za državne žrebec za leto 1919 in sicer za žrebec težkih pasov na 30 kron, za žrebec lahkih pasov na 25 K. Ta odredba ne zadeva žrebcev, ki so zasebna last.

Znižanje cen piva v čisto - slovaški državi. Na Češkem so se uredile cene piva tako - le: iz pivovarne za navadno pivo 94 kron, za pženjsko 108 K za 1 hl. V prodajni prodaji v velikih mestih i K 60 vin, v drugih i K 40 vin. liter, pženjsko pivo 2 K 20 vin. liter.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb, 21. februarja. (Li. kor. ur.) Večraj je bil na borzi najvrednejši in največji promet, odkar obstoji sekula za efektivni promet. Promet je obsegal 4330 delnic vrednosti 2.418.000 kron. Na trgu je v zasedenju vladala hausa. Ta tendenca je bila posledica izredne na Ljubljani in

ditni banki in pri Prvi hrvaški štedionici, od katerih je poskočila prva za 855, druga za 200 kron. Znatno so poskočile tudi delnice Zemaljske banke, Obrtna banke, Hrvatske kreditne banke in Hrvatske eskomptne banke. Sklepi kurzi so bili:

	Denar	Blago
Banka za trgovino, obrt in industrijo	435	450
Banka in štedionica za Primorje, Sušak, stare delnice	515	522
novi delnice	505	515
Hrvatska eskomptna banka	1440	1450
Broska menjašna banka	345	355
Hipotekna banka	445	455
Hrvatska banka	405	415
Jadranska banka	855	865
Hrvatska kreditna banka	1007	1015
Ljubljanska kreditna banka	—	—
Narodna banka, stare delnice	435	445
Poljedelska banka	109	120
Prva hrvaška štedionica	8500	—
Rečka pučka banka	207	209
Srbska banka	—	810
Hrvatska deželna banka, Osijek, stare delnice	675	685
novi delnice	650	665
Trgovinska banka	335	340
Živnostenska banka	620	—
Paromlin Union	—	—
Sladkorna tovarna, Osijek	2425	—

Društvene vesti in prireditve.

Občni zbor Sokola L se vrši jutri ob pol 9. popoldne v veliki dvorani Mestnega doma, nakar se bratje in sestre posebno opozarjajo! Na zdar!

Slovenke, udeležite se vse jutrnjega občnega zbora Splošnega slovenskega ženskega društva na magistratu ob 5. popoldne! Kot članice lahko pristopite pred občnim zborom.

Odbor Narodne Socijalne Zveze ima v ponedeljek 24. t. m. točno ob 8. uri zvečer važno odobrovo sejo v prostorih NSZ v Narodnem domu. K seji se vabijo vsi odborniki, namestniki in člani nadzorstva.

Društvo slovenskih vpadablajočih amonikov. Dne 20. februarja se je ustanovilo zgoraj navedeno društvo. (Naslov začasnega lokala: Ljubljana, Stritarjeva ulica 5/II.) V društvo so se vpisali doslej do malega že vsi delavci in pomembnejši slovenski vpadablajoči umetniki. Društvene naloge so v glavnem: čim najintenzivnejši razvoj slovenske vpadablajoče umetnosti pod moralčnim vplivom vzajemne vzpodbude med člani s sodelovanjem za kulturne naloge poklicanih javnih činiteljev, vsega slovenskega naroda, Jugoslavije in ljubiteljev umetnosti v splošnem, kolikor mogoče živa dejanska skrb za materialne predpogoje in potrebe umetniške stvarjenja svojih rednih članov, pa tudi nečlanov slovenskih umetnikov, varstvo iz umetništva izvirajočih interesov rednih članov in slovenskih vpadablajočih umetnikov v splošnem, razširjenje in pogostenje stikov med vpadablajočo umetnostjo in občinstvom, podajanje izjav društvenega razsodišča o raznih predmetih in zadevah, ki spadajo v področje vpadablajoče umetnosti. — Društveni člani se dele v redne, častne, dopisujoče, ustanovnike. Ustanovnik postane lahko vsak, ki plača ustanovnino v znesku 300 kron naenkrat ali v obrokih.

Društvo državnih službencev krajovalstva SHS za slovensko ozemlje opozarja pristopivše organizacije, da je najkasneje do konca februarja poslati natančno imensko sezname članov ter članarino. Člani, ki ne spadajo k nobeni stanovski organizaciji, se pa naprošajo, da v vseh večjih krajih po en član zbira za vsako stroko prijave in članarino ter jih odpošlje nemudoma društvu. Nevladna društva in posamezniki se s tem pozivljajo, da čim prej javijo svoj pristop skupni organizaciji. Sezname in dopisi naj se pošiljajo samo društvu pisarni v Ljubljani, Poljanska cesta 31, članarina in denarni prispevki pa društvu nemudoma blaginiku, davčnemu nadzorniku Ivanu Lavriču v Ljubljani, okrajno davčno oblastvo. Članarina za organizacije znaša mesečno 20 vin, za člana, kar plača dotična organizacija, — za vse druge pa 50 vin. Članarino je plačati četrtletno naprej, prvo četrtletje šteje od 1. februarja 1919. Vseled visokih tiskarskih stroškov društvo za sedaj ne namerava izdati lastnega glasila, pač pa stopi tozadevno v stik z bratskim društvom »Savezom hrvatskih činovnika v Zagrebu«, ki ima že svoje glasilo. Nujne zadeve se bodo javljale članom potom tujakinih dnevnikov.

Javen shod jugoslovanskih strojevodij in kurjačev. V ponedeljek, dne 24. svečana t. l. ob 2. uri popoldne se vrši v salonu hotela »Iliriac, Kolo-dvorska ulica 22. Javen shod jugoslovanskih strojevodij in kurjačev državne in južne železnice. Dnevni red: 1. Surni delavnik pavaliranje nestalnih prejemkov in zvišanje dražinskih doklad. 2. Raznoterosti. Tem potom se vabi na shod tudi interesirane ge. poverjenike deželne vlade. — Sklicatelj.

Slov. trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani vabi ge. člane na svoj XVIII. redni občni zbor, ki bo v torek, dne 25. februarja t. l. ob 7. večer v društvenih prostorih (Gradišče 17, Lj. nadstronje). Na dnevnem redu so sledeče točke: Po-zdrav predsedstva; poročilo tajnika; poročilo blaginika; poročilo pregled-nikov računov; volitev odbora in sl.-čajnosti.

»Sokol Vič« naznanja vsem bratom in sestram, da se je pričela redna telovadba in sicer: Člani: ponedeljek, sredi in petek od 8—10. ure zvečer; članice: torek in četrtek od 7—10. ure zvečer; obrtni naraščaji: sredi in petek od 17—18. ure zvečer. Telovadba se vrši v telovadnici šole na Viču. Pri-hitiye vai k telovadbi! Pristopite k društvu!

Najnovejša poročila.

Posebna brzopletna poročila »Slov. Narod«.

ZA RAZSODIŠČE. Genève, 21. februarja. V »Gazette de Lausanne« zagovarja Markovič prav topla jugoslovanski predlog, naj razsodi jugoslovansko - laški spor po-slednje razsodišča.

BOLJŠEVIŠKO GIBANJE NA ANGLEŠKEM.

Genève, 21. februarja. »Journal des Débats« objavlja poseben dopis iz Londona, ki označuje položaj na Angleškem vsled boljševiskega gibanja kot resen, toda Lloyd George je doslej še gospodar položaja in krepko zavira boljševisko gibanje.

KAJ MISLI FRANCOSKA VLADA?

Genève, 21. februarja. Inače Ju-goslovanom in njihovim težnjam zelo prijazni list »L' Echo de Paris« piše: Jasno je, da je mirovna konferenca občutla nevarnost, ki preti njeni avtoriteti vsled predloga Jugoslovanov o posebnem razsodišču v jugoslovansko-laski zadevi in da si noče dati izviti iz rok vrhovnega vodstva nad vsemi kočljivimi in spornimi vprašanji. Ne ver-jamemo, da bi Srbi prodrli s svojim predlogom o nevtraliziranju Adrije, toda aneksija Reke (?) in gotove kompenzacije v drugih deželah bodo Italijo mogoče primorale do tega, da bo svoje zahteve omejila na var-stva ob vzvodni obali Jadrana. — V tej nekoliko zagonetni formuli vidijo nekateri mnenje francoske vlade, ki je stvarno sicer Jugoslovanom prijazna, ki pa tudi odklanja jugoslovanski pred-log o razsodišču. Kakor izvem, je ta članek inspiriran direktno od franco-skega vnijnega urada (depeša je došla nekoliko pokvarjena. Op. ur.).

OD BELTA DO ADRIJE.

Genève, 21. februarja. »Nene Zür-licher Zeitung« se zavzema za tvoritev velike konfederacije vseh držav od Baltičkega do Jadranskega morja, ki naj bi služila kot jez proti boljševisizmu.

ATENTAT NA CLEMENCEAU.

Genève, 21. februarja. Atentat, ka-terega je izvršil Cofin na francoskega ministrskega predsednika, je delo po-sameznika, ki pa je dobro znan v boljševiskih krogih. V ministrskem svetu bo zastopal Clemenceau za čas nje-gove odsotnosti justični minister, v od-seku deseterice pa Tardieu.

ZASTAVA LIGE NARODOV.

Genève, 21. februarja. Kakor poro-ča »Matine«, se bo na morju kmalu po-javila zastava lige narodov, pod katero bodo plule doslej sovražne ladje, ki bodo prevažale živež.

TISOČ AVSTRIJSKIH LETAL SESTRELJENIH.

Genève, 21. februarja. Iz Rima raz-sirjajo uradno vest, da je bilo tekom vojne sestreljenih okoli tisoč avstrijs-kih letal.

LAHI IN JUGOSLOVANSKO-LAŠKI SPOR.

Genève, 21. februarja. »Corriere« piše: Včeraj je moral prestopi Trumbić svojo prvo izkušnjo kot državnik. Na-pravil jo je slabo. Nato ga silovito na-pade, češ, da bi moral biti kot dalma-tinski Hrvat vendar nasičen laške kul-ture! Politika jugoslovanskih zahtev je le epizoda, preko katere bo treba preiti na dnevni red.

PARIŠKO ČASOPISJE IN JUGO-SLOVANI.

Genève, 21. februarja. Od pariških listov zastopata laško stališče le »Petit Parisien« in »Gaulois«. Vsi levičarski in francoskemu vnanjemu uradu bližje stoječi listi zastopajo prej ko slej ju-go-slovansko stališče (z — molkom).

VOLITVE V ITALIJI.

Genève, 21. februarja. Kakor javlja »Giornale d' Italia«, se bodo vršile nove volitve v Italiji v oktobru.

LANSING PREDSEDNIK KONFE-RENCJE.

Genève, 21. februarja. Za čas od-sotnosti Clemenceaua bo predsedoval mirovni konferenci Lansing.

LAHI SNUBJIJO.

Genève, 21. februarja. Kakor poro-čajo, se namerava zaročiti princ wale-ški z laško princezino Jolando.

Telefonska poročila iz Zagreba so danes izostala, ker je bila progla zasede-na z državnimi govori.

Poročila ljubljanskega korespondenčnega urada.

KOALICIONAŠKI POSLANCI V NA-RODNO PREDSTAVNIŠTO.

Zagreb, 22. februarja. (Li. kor. ur.) Saborski klub hrvatsko - srbske koali-cije je na svoji zadnji seji sklenil, da odpošlje v Državno večje nastopne de-legate: Ljuba Babič - Gjalški, dr. Živko Bertič, dr. Srdjan Budisavljevič, Palo Dragič, Ante Djukić, Milo Etinger, dr. Zdravko Kovačević, dr. Rihard Kraus, dr. Hinko Krizman, Miroslav Kulmer, Mišo Kutuzović, dr. Edmund Lukinič, dr. Jovan Manojlovič, dr. Milenko Marković, dr. Milutin Mažuranič, dr. Bogdan Medaković, Anton Mihalović, Vaso Mucavčić, dr. Ivan Paleček, dr. Dušan Peleš, dr. Franjo Poljak, dr. Dušan Popović, dr. Svetislav Popović, Svetozar Pribečević, Valerijan Pribečević, Josip Rajčić, dr. Ivan Ribar, Milan Rojč, dr. Maks Rošić, dr. Stevan Simeonović, Čokić, Grja Tuškan, Večeslav Wilder. Namestniki bodo imenovani na-knadno.

LAŠKI LISTI O NAŠIH ZAHTEVAH

Lyon, 21. februarja. (Li. kor. ur. — Brežično.) Razpravljajoč o zahtevah Jugoslovanov, da naj Wilson odloči o njihovem vprašanju, piše »Corriere de-la Sera«: Moralni prestiž Italije bi zelo padel, če bi se Italija vdala tem zahtev-am. Da je Italija upravičena odkloniti te zahteve, bo vsakdo razumel in pred vsemi Wilson sam. »Tribuna« piše: Od-govor Sonnina se popolnoma strinja z dostojanstvom in interesi Italije. Po-tolikih naporih in žrtvah, ki jih je pretr-pela Italija, se končno ne more podvreči preizkušnji razsodišča. »L' Epoca« pi-še, da je razsodišče pač sredstvo za

omejitve vojne, ne pa za nje konec, ki ga je že itak povzročilo orožje. »Gior-nale d' Italia« pripominja: Ako bi se sprejelo razsodišče, potem bi se zmanj-šal ugled konference same.

NOVI NEMIRI V NEMČIJ.

Monakovo, 22. februarja. (Li. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: V Mo-nakovem divja nova revolucija. Nepo-pisno je razburjenje, ki se je polastilo mesta po Eisnerjevem umoru. Oboro-ženi vojniki in delavci patrolirajo po me-stu. Vse trgovine so zaprte; ravno tako tudi gledališča, kinematografi, gostilni-ce in kavarne. Spartakovci in neodvisni socialisti so zasedli vsa časniška ured-nišтва. Listi včeraj niso izšli in tudi da-nes ne bodo. Spartakovci dobivajo nad-moč. Minister za notranje stvari Auer je včeraj, pozno ponoči, umrl na posled-nih napada. Vesti o smrti vojnega mi-nistra Rosshauptnerja so bile preura-njene. Rosshauptner je težko ranjen in aretiran. Negotovo je še, kaj bo sedaj po Eisnerjevi in Auerjevi smrti in po aretaciji Rosshauptnerja ukrenila vlada, ki je itak nameravala odstopiti. Tudi usoda deželnega zbora je negotova. Po kasneje dospelih vesteh so se delavski in vojaški sveti polastili vse moči, in pozno zvečer je bila baje že sestavlj-e-na spartakovska vlada. V tem primeru je pričakovati ostrih nasprotstev med Monakovim in Berlinom.

SPARTAKUS ALI KAJZER?

Monakovo, 22. februarja. (Li. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Več ko 30 častnikov je bilo včeraj aretiranih. Pri njih so našli bele rokavice. Med aretirani sta tudi grofa Craichein in grof Almada. Potrjuje se, da so poizku-sili »pušča« od srede, organizacija bele garde in napad na Eisnerja v tesni medse-bojni zvezi in delo monarhistične proi-revolucije. Vsi člani vojaških, delavskih in kmetskih svetov, ki bivajo zunaj Mo-nakovskega, so bili brzopletno pozvani v Monakovo, da se udeležijo posvetovanj o nadaljnjih ukrepih in o sestavi nove vlade.

CLEMENCEAU-U JE SLABŠE.

Rotterdam, 22. februarja. (Li. k. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Po zadnjih vesteh se je Clemenceaujevo stanje po-slabšalo. Javnost je zaradi tega vzne-mirjena. Traino se zbiraio velike mno-žice pred Clemenceaujevim stanova-njem.

ZASEDANJE NARODNEGA PRED-STAVNIŠTVA.

Ljubljana, 22. februarja. Ljubljanski kor. urad poroča: Predsedništvo dežel-ne vlade je prejele iz Beograda službe-no brzopletko ministra dr. Kramerja, da odide za slovenske delegate začasnega narodnega predstavništva dne 26. t. m. poseben vlak iz Ljubljane. Vsi delegati bodo brzopletno pozvani, naj se poslu-žijo tega vlaka, ker za to priliko drugi posebni vlaki ne bodo vozili.

Aprovizacija.

+ Prodajalci moka se vabijo, da se zglase v sredo 26. t. m. ob 9. uri do-poldne v mestno posvetovalnico radi nakazila moka.

+ Kislo zelje za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislo ze-lje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jaki-čiču na Mirni. Določeni je tale red: do-poldne od 8. do 9. št. v. 1. do 400, od 9. do 10. št. v. 401 do 800, od 10. do 11. št. v. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 krono.

+ Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jakičiču na Mirni. Določeni je tale red: VIII. okraj popoldne od 2. do 3. št. v. 1 do 300, od 3. do 4. št. v. 301 do konca. IX. okraj od 4. do 5. Vsaka stranka dobi 2 kg

Priloga se tvrdka: **JOS. PETELINC**
 — Ljubljana —
 Sv. Petra nasip št. 7.

Zaloga divalnih strojev in njih posredniških delov, igel in opla, ter dragoga galanterijskega in modnega blaga, kotan se prodaja: steklo za izločene omare (veljaste steklo) kompletne z valjastimi nastorci, mera 135x184, 63x184, 80x184 in ene rabljene 80x182. Kupi so! Nacionalna registrirana blagajna novejši model.

Specijalna trgovina ur, zlatnine in brijantov
F. Čuden Sin
 nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Mesarske tehtnice
 lastnega izdelka ima v zalogi tvrdka **KAROL USAR, Maribor n. D.**
 Grajska ulica šte. 28.
 — Tovarna vsakovrstnih tehtnic. —
 Cene zmerne. — Popravila točno in ceno.

Zajamčen uspeh. Tisoče zahvalnih pism na ogled.
Bujne, lepe prsi
 dobite ob rabi med.
Dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Poizkusna pušica K 5—, velika pušica, zadostna za uspeh K 10—. Poština posebej. — Razpošiljanje strogo diskretno.
 Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lankierergasse 6/L.
 Zaloge v Ljubljani: drog. Kanc in „Adrija“. Zaloge v Mariboru: lekar. Schulzengel, Mor. pom. in parf. Holtnar. V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 5.

Razglas.
 Gozdno in grajščinsko oskrbnitvo Kostanjevica proda v „Krakovem“ v dotičnih sekah potom pisemskih ponudb okoli 120 plm² že napravljenega hrastovega in okoli 30 plm² že napravljenega brestovega porabnega lesa. Pismene ponudbe je doposlali gozdnemu oskrbnitvu v Kostanjevici najkasneje do 5. marca 1919 opoldne. Ponudbene vzorce in natančnejša pojasnila daje brezplačno podpisano oskrbnitvo.
Gozdno in grajščinsko oskrbnitvo v Kostanjevici na Dolenjskem.

IVAN JAX in sin
 Dunajska cesta šte. 15, Ljubljana.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
 — Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linu. —
 Ustanovljena leta 1867. — Vozenje poučuje brezplačno. —
Pisalni stroji „Adler“ | **Kolesa** iz prvih tovarn
 Ceniki zastoj in franko. | Dürkopp, Styria, Waffrenrad.

LEPO POSESTVO
 v okolici Maribora,
 5 minut od državne ceste oddaljeno, obstoječe iz deset oralov zemlje in sicer dva oralu novega in dva oralu starega vinograda, jako lepega sadonosnika (v količaj dobri letini priraste 2 vagona sadja) jako lepega starega gozda, gosposke hiše in dveh viničarnj, zraven je tudi ena krava, 3 polovnjaki jabolčnice in okoli 20 polovnjakov posode se za K 65.000— prodaja. — Vprašati je v upravnitvu „Slovenskega Naroda“.
 2268

ALFONZ BREZNIK
 učitelj „Glasbene Matice“ in edini zapriseženi izvedenec dež. sodišča.
 Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev.
 (Förster, Bösendorfer, Hiltzma, Steinhilber itd.)
Velikanska zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun ::
LJUBLJANA,
 Kongresni trg. št. 15.
 (nasproti mnske cerkve).
 Popravila in vglavljanje strokovnjaško in ceno.

Pakretne deščice

Dobava in poklada kakor tudi vsa popravila ter v to stroko spadajoča dela priporoča
JOŽEF PUNG, Ljubljana.

„SRNA“

je znamka najfinjšega jedrnatega prešanega mila. (Kosi à 500 gramov).
 Tovarna za milo in sodo

Ignac Fock v Kranju.

MODNI SALON STUCHLY-MASCHKE

v LJUBLJANI, Zidovska ulica šte. 3 in Dvorski trg 1
 priporoča prve vrste

VELOUR-KLOBUKE

najfinjša blaga zadnje novosti tvornic v Novem Jičinu, ter svilene in baržunaste klobuke in čepice.
 Popravila se sprejemajo in vedno izvršujejo. |||| žalni klobuki vedno v zalogi.

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila
barva vedno vsakovrstno blago.
čisti obleke, vsakovrstno perilo, po katero pošlje brezplačno na dom.

pere ovrtnike, zap-pestnice, srajce,
svetlo lika

Jos. Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4.
 Podružnica: Selenburgova ul. št. 3.
 Poština naročila se točno izvršujejo.

čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.

iz najfinjšega ševra, boka in lakovega usnja z usajanim podplatmi se šobe po dnevnih cenah.

trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplatmi po K 85— za moške, K 73— za ženske

V zalogi **Ljubljana** Greg.

Velik

vrtnarski obrat

z velekulturami sočivja, 2800 m² velik, s številnimi cvetličnjaki ter toplimi gredicami, jako živahnim kupčijskim obratom z lahko dosegljivim letnim obratom K 180.000, ležč v razcvetajočem se mejnem mestu, se radi lastnikove bolezni prodaja. — Velike zaloge sočivnih semen, na tisoče najlepših sadik krizantem in ciklamnov. Več tisoč cepljenih vrtnic in španskega bezga. Bogate zaloge zelenih rastlin, pelargonij, hidrangej, gladiol ter mladih sočivnih rastlin Hiša za pomočnike, spretno osebje, velika zaloga rožnic (lončkov), lastnem globok vodnjak, plinov motor, konji in vozovi ter vse pritlikline moderne trgovske veletrgovine. Vrednost sveta samega čez 300.000 K. Resni reflektanti naj pod „Vrtnarski obrat 900/2133“ pošljejo ponudbe na upravnitvo Slovenskega Naroda.

Št. 2066.

Razpis.

Glasom naredbe celokupne deželne vlade z dne 20. januarja 1919, št. 310 »Uradnega lista«, št. XLIII bil je dosedanj »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani« preosnovan v državni »Urad za pospeševanje obrti.«

Pri tem uradu je namestiti:

- 1.) enega inženirja elektrostrojne stroke kot ravnatelja,
- 2.) enega eksportnega akademika,
- 3.) enega konzulenta za keramične izdelke s teoretično izobrazbo in prakso v izdelovanju lončene posode, opeke in glinastih izdelkov sploh,
- 4.) enega konceptnega uradnika (izprašanega jurista) s prakso v obrtnih zadevah.

Prošnje, pravilno kolekovane in opremljene s študijskimi spričevali, oziroma diplomami in spričevali o dosedanjem službovanju, (ad 3.) tudi s spričevalom o kakem praktičnem izpitu, naj se vložijo do dne 28. februarja 1919

pri podpisnem poverjenstvu, ki izvrši imenovanja v sporazumu s predsednikom zgoraj omenjenega urada.
 V prošnjah naj se navedejo plačilni zahtevki, upoštevaloč, da odgovarja mesto ravnatelja VII. činovnemu razredu državnih uradnikov, ostala razpisana mesta se bodo zasedla v činovnih razredih, kakor odgovarjajo sposobnostim najprimernejših proslincev.

Ljubljana, dne 18. februarja 1919.

Poverjenstvo za javna dela in obrt:
 Ing. Vl. Ramos L. z.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od preste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah

pri trdki za pohištvo **KAREL PREIS**, Maribor, Stolni trg 6.
 Srebrnoda ogled! Ceniki zastoj!

Baterije prvovrstne à K 35

karbidne svetilke in karbid

drobljen, finejša vrste za hišne svetilke ter različne gorivce. Vskovratno galske, granate in ploščate ter okrogle kamenčke itd. priporoča

IGNAC VOK,

trgovina s divalnimi stroji in kolesi, LJUBLJANA, Sedna ulica št. 10.
 Trgovcem popust.

G. F. Jurásek

: vglasevalec klavirjev in trgovec z glasbili

v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.

Prva jugoslovanska specialna tvrdka za vglavljanje in popravila glasbil.

Razpis.

Pri Prehodno gospodarskemu uradu se razpisujejo sledeče pogodbenice služ

- 1.) enega knjigovodja s prakse zmožnega bilanco,
- 2.) štirih pomožnih uradnikov z dobro trgovsko obrazbo in prakso,
- 3.) ene strojepliske, popolnoma vešte slovenske nemške stenografijske,
- 4.) dveh slug.

Prošnje, pravilno kolekovane in opremljene s študijskimi izpričevali dosedanjem službovanju, tudi s spričevalom o kakim praktičnem izpitu naj vložijo do 28. februarja 1919. pri podpisnem poverjenstvu, ki izvrši imenova v sporazumu s predsednikom zgoraj omenjenega urada. V prošnjah naj se navedejo plačilni zahtevki.

Ljubljana, 20. februarja 1919.

Poverjenstvo za javna dela in obrt.

Svetilna palica „REKORD“ Gorilne kocke

namestilo za

sveče in špirit

Napredaj povsod brez dovolilnic. Poizkusne pošiljave porabnikom za kg ovojno vred. 25— brez franka po povzetju. Preprodajalcem od 5 kg naprej kg. K 20—.

za odjem od 25 kg naprej specialne cene

Edino zastopstvo za posamezne province ob odjemu 500 kg

Preprodajalcem zastoj bogat reklamni material.

Industrija in razpošiljevalnica „URAX“ Gradec

(Graz), Strauchergasse 25, telefon 231.

Na vprašanja glede provizijah zastopetev ali manjših vpošiljav vzorcev se ni moči ozirati.

Prostovoljna javna dražba.

V torek, dne 25. t. m. ob 9. uri popoldne se bodo predajali v hiši Sv. Petra cesta št. 2, III. nadstropje, sled predmeti:

Veliko ogledalo s starim zlatim okvirom, lep dekoracijski divan z nastavkom, posteljna oprava z nočno omarico iz mece novine, umivalnik, predal za knjige, mizica, siven, iz hrastovine, miza, 4 stoli, valja za perilo, lestev (stoječa), kopalna banja iz hrastovine, različne podobe (študijski aktov), steklenice za vlaganje sočivja, mreže za tenis-igro in različne druge stvari

Mestni magistral Ljubljanski,

dne 21. februarja 1919.

Nov kažipot

3981 za bolnike

Sestavljen sem spis, ki v njem tisočim trpečim kažem edino možno pot do ozdravljenja. Ta kažipot ne stane vinarja in ga pošljem vsakomur, kdor se čuti bolnega, slabega in obupanega, zastoj. Moj spis je rezultat 50letnega študija in premišljanja, vsebuje celo množico praktičnih izkušenj in dokazov od odličnih mož znanosti.

Kdor se hoče rešiti

bo sledil mojem pouku, ki je že tisočim pomagal. Naj je nastala bolezen vsled skrbi, tuge, prenapora, ali vsled

lahkomišelnosti in nezmernosti,

vsem trpečim, dela nevoljnim in neenergičnim pokazem znanstveno in naravno pot k ozdravljenju živčnih bolezni, nespanca, delamrznosti, telesne in duševne oslabelosti, trganja v udih, glavobola, ovir prebave in želodčnih težkoč ter mnogo drugih bolezni. Pišite še danes dopisnico in zahtevajte gratis in franko

moj kažipot!

Dopisnico naslovite:

E. Pasternack, Berlin, N. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 456.